Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 18 июнь 1968 йил, сешанба ◆ № 140 (14,002). Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МОСКВА ВА ЛЕНИНГРАД ШАҲАРЛАРИДАГИ КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Зилзила муносабати билан РСФСРнинг мактаб-интернатларига юборилган Тошкент шаҳрининг болаларини ўқитиш ва тарбиялаш ишидаги катта хизматлари учун қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

1. Москва шаҳридаги гражданавиацияси заводининг коллективи.

2. Камлитражли Москва автомобиль заводи коллективи.

3. Москва шаҳридаги 8-мактаб интернат коллективи.

4. Москва шаҳридаги 68-мактаб-интернат коллективи.

5. Ленинграддаги «Красная заря» ишлаб чиқариш бирлашмаси заводининг коллективи.

6. Ленинграддаги «Гознак» фабрика коллективи.

7. Ленинград шаҳридаги 15-мактаб-интернат коллективи.

8. Ленинград шаҳридаги 49-мактаб-интернат коллективи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 17 июнь. Тошкент шаҳри.

СОВЕТ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХОДИМЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Сизларни совет соғлиқни сақлашининг 50 йиллиги билан қизғин қутлайдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасининг биринчи кунларидан бошлаб, халқнинг бахт-саодати ҳамда унинг соғлиғини сақлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш Коммунистик партия ва Совет ҳукумати фаолиятининг ажралмас қисми бўлиб келмоқда.

Соғлиқни сақлаш халқ комиссарлигини таъсис қилиш тўғрисида В. И. Ленин имзо чеккан Декрет билан энг прогрессив давлат соғлиқни сақлаш системаси вужудга келди. Ватанимиз аҳоли соғлиғини сақлаш тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўз зиммасига олган жаҳонда биринчи давлат бўлиб қолди. Мамлакатимиз меҳнаткашларига малакали медицина ёрдами текин берилиб турибди. Мамлакатимизда даволаш ва соғломлаштириш муассасалари тўхтовсиз кўпайиб бормоқда, медицина саноати ривожланмоқда.

Социалистик тузумнинг афзалликлари халқ соғлиғини сақлаш соҳасида ёрқин намоён бўлди. Халқ турмушининг моддий ва маданий даражаси тўхтовсиз ошиб, меҳнат ва турмуш шароити яхшиланиб бораётганлиги, соғлиқни сақлаш системаси такомиллашаётганлиги ва медицина фани ривожланаётганлиги натижасида касал бўлиш ва ўлим анча камайди, совет кишиларининг сиҳат-саломатлиги мустаҳкамланди ва умри узайди.

Медицина ходимлари ўз бурчларини шараф билан адо этмоқдалар ва ўзларининг олижаноб меҳнатлари билан совет халқининг меҳр-муҳаббатига ва ҳурмат-эҳтиромига сазовор бўлдилар. Совет давлати тараққиётининг ҳамма босқичларида миллион-миллион медицина ходимлари бутун халқ билан бирга фидокорона меҳнат қилиб, социалистик Ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар. Улуғ Ватан уруши йилларида яраланган жангчиларнинг тўртдан уч қисми совет медикларининг кучи билан сафга қайтарилди. Медицина ходимлари кўрсатган юксак ватанпарварлик, кишилар ҳаётини сақлаб қолишдаги қаҳрамонона шижоатлардан иборат жуда кўп намуналар сизларнинг ўз халқингизга чексиз садоқатингизни кўрсатиб турибди.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда медицина ва фармацевтика ходимларининг, медицина саноати ишчилари, инженерлари ва техникларининг, халқ соғлиғини сақлашдаги актуал масалаларни ва медицина фанининг мураккаб проблемаларини ҳал қилиб бера оладиган медик олимлар ва соғлиқни сақлаш ташкилотчиларининг ажойиб кадрлари бор.

Мамлакатда соғлиқни сақлашни ва медицина фанини ривожлантиришни янада яхшилаш борасида КПСС XXIII съезди қўйган вазифаларни ҳал қилиш медицина ходимларидан профессионал маҳоратни ҳормай-толмай оширишни, марксизм-ленинизм таълимотини қунт билан эгаллашни, илмий тадқиқотларнинг даражасини ва самарадорлигини оширишни, медицина фанининг муваффақиятларини соғлиқни сақлаш практикасига ва медицина саноатига тезроқ жорий қилишни талаб этади.

Совет медицина ходимларининг бурчи шуки, улар профилактика ва даволаш-соғломлаштириш ишини ҳар доим яхшилаб ва такомиллаштириб боришлари, соғлиқни сақлаш муассасаларининг иш маданиятини оширишлари, медицина билимларини пропаганда қилишда актив қатнашишлари лозим.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети соғлиқни сақлаш ва медицина саноати ходимлари совет кишиларининг сиҳат-саломатлиги учун курашда янги муваффақиятларга эришадилар, деб ишонч билдирадилар.

Масъулиятли ва инсонпарвар меҳнатингизда сизларга, азиз ўртоқлар, катта муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙ

Москвадаги Кремлнинг Съездлар саройида 15 июнда ўтказилган тантанали йиғилиш совет соғлиқни сақлашининг 50 йиллигига бағишланди.

Йиғилиш президиумида — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичев, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси А. И. Микоян, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Р. Ф. Дементьева, хизмат кўрсатган врачлар, медицина фанининг кўзга кўринган арбоблари, соғлиқни сақлаш ташкилотчилари ўтиришибди.

Тўпланганлар КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг совет соғлиқни сақлаш ходимларига табрикномасини К. Т. Мазуров ўқиб берди.

СССР соғлиқни сақлаш министри, академик Б. В. Петровский совет соғлиқни сақлашининг 50 йиллиги тўғрисида доклад қилди.

(ТАСС).

БАЙКАЛ БЎЙЛАБ САЁҲАТ

БАЙКАЛДАГИ ЛИСТВИННИЧНОЕ ПОСЕЛКАСИ, 17 июнь. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан ғайри расмий визит билан Совет Иттифоқида дам олиб турган Финляндия Республикасининг президенти Урхо К. Кекконен ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин кеча СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг Лимнология институтини келиб кўришди. Бу илмий тадқиқот институти Байкални ҳамда Сибирь ва Узоқ Шарқдаги бошқа кўлларни комплекс ўрганиш билан шуғулланмоқда.

Финляндия Республикасининг президенти ва СССР Министрлар Советининг Раиси институт музейини бориб кўришди.

Сўнгра улар Байкалда сайр қилишди, шундан сўнг Тайгадаги илонизи йўллар билан Черский чўққисига чиқишди.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари М. А. Яснов, СССР Олий Совети депутати Н. В. Банников ва бошқа расмий кишилар Урхо Кекконен билан А. Н. Косигинга ҳамроҳ бўлдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ф. ЮНУСОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада китоб нашриёти ишини ривожлантиришдаги хизматлари учун «Ўзбекистон» нашриётининг директори Файзулла **ЮНУСОВГА** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 17 июнь.
Тошкент шаҳри.

ҚУРИЛИШ ИЛҒОРЛАРИ

СУРАТЛАРДА (юқоридан пастга): Жанубий Сурхон сув омбори бош иншоотини қуришда намуна кўрсатган бетончи О. Дадабоев, О. Шарипов, арматурачилар бригадасининг бошлиғи В. Федосеев, бульдозерчи Қ. Таганев, бетончилар бригадасининг бошлиғи Р. Останаев ўртоқлар. Пастдаги суратда: Жанубий Сурхон сув омборининг очилишига бағишланган митинг пайти.

А. ТУРАЕВ ва В. ЛЕЙЗЕРОВИЧ (ЎзТАГ) фотолари.

ВОҲА САЙҚАЛИ

Сурхон сув омбори тўла фойдаланишга топширилди

ҚУМҚЎРҒОН, 16 июнь. Бугун Сурхон диёрида зўр шодиёна. Байрамлардагидек ясанган одамлар оқими Қумқўрғон посёлкаси томон бетиним ўтиб турибди. Карнай-сурнай садолари, ўйин-кулги авжида. Одамларнинг юзида табассум. Бу тантананинг боиси бор. Бугун бу ерда Сурхон сайқали деб эъзозланаётган Жанубий Сурхон сув омборини тўла фойдаланишга топширишга бағишланган митинг бўляпти.

Мана, ўжар Сурхонни гиппа бўғиб олган ажойиб ва баҳайбат тўғон. Бундай улкан гидротехника иншоотини барпо этиш учун 10 миллион кубометр тупроқ ва шағал, 254 минг кубометр бетон ва темир-бетон тўкилди.

Тўғон тепасига чиқсангиз ажойиб манзаранинг гувоҳи бўласиз. Бутун борлиқни кўмкўк сув босиб ётганга ўхшайди. Ғарбдан Шарққа эсаётган шамол сунъий денгиз мавжларини қирғоққа шопиради. Совет кишиларининг қудратини кўриб қойил қоласан, киши. Денгиз қирғоғини кўз илғамайди. Кекса Боботоғ ва Ҳисор тоғларининг этагига зумрад тўшалиб, бирбири билан туташтирилгандай.

Жанубий Сурхон сув омборининг узунлиги қарийб 40 километрга етади. 800 миллион кубометр сувни бағрига сиғдира олади. Шундан 700 миллион кубометри суғоришга сарфланади. Бу улкан иншоотни қурмоқ учун 29 миллион 337 минг сўм маблағ сарфланди.

Бу омборнинг суви билан Сурхон ва Шеробод чўлларидаги 86.4 минг гектар қўриқ ерлар суғорилади. Шунингдек, 126 минг гектар чорва яйловлари ҳам сув билан таъминланади. Сунъий денгизни барпо этиш учун сарфланган ҳамма харажатлар беш йилда қопланади.

Иншоотнинг тўла қувват билан ишга туширилиши муносабати билан Сурхон — Шеробод даштларида 14 та янги совхоз ташкил этилади. Булардан 6 тасида ҳозироқ пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилмоқда. Сув омборининг шарофати билан воҳада пахта, айниқса унинг қимматбаҳо нави бўлмиш ингичка толали пахта етиштириш анча кўпаяди.

Тўғоннинг ўрта қисмида ноёб гидротехника иншооти — сувни ўтказиб, тўхтатиб, кўпайтириб ва озайтириб турадиган 6 тадан икки қатор дарвоза қад кўтарган. Автоматика системасида омбордаги сувнинг миқдори, секунд сайин кўпайиб ва озайиб туриши, қанча сув оқиб чиқиб кетаётганлиги механизмлар ёрдамида ҳисоблаб ва ёзиб борилади. Приборлар ҳозир сув омборига қарийб 700 миллион кубометр об-ҳаёт тўпланганини, омбордан бир кунда 45 кубометр, шу жумладан Шеробод машина каналига 16 кубометр сув оқиб кетаётганини кўрсатиб турибди.

Унинг ўнг биқинида Шеробод машина каналининг бош дарвозаси жойлашган. Канал тўла қувват билан ишга тушганда бу ердан секундига 110 кубометрга-ча сув оқиб ўтади. Ҳозиргача каналдаги икки насос станцияси агрегати фойдаланишга топширилди. Секундига 110 кубометр сув ўтказадиган дюкер қуриб битказилди. Станциянинг қурилиш қисми асосан тамомланди. Канал чап тармоғининг 21.8 километри тайёр. Ундан мувақкат схема бўйича сув оқиб турибди. Ўнг тармоқдан вақтинча оқизилаётган сув ёрдамида 6-совхозда 2.3 минг гектар ер қишлоқ хўжалиги оборотига киритилди. Канални энергия билан таъминлайдиган 220 киловольтли подстанциянинг биринчи навбати ишга тушди. Худди шу ерда ёрдамчи корхоналар қуриб битказилмоқда.

Тўғоннинг бериги томонида дам олиш зонаси ташкил этилган. Бу ер ободлашган ва кўркамлашган сари қурувчилар поселкаси чиройига-чирой қўшилади. Дам олиш зонасига 20 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилган.

Кундуз соат 12. Тўғон пештоқида қизил байроқлар ҳилпирайди. Оркестр садолари янграйди. Республика партия ва ҳукумати раҳбарлари, область партия, совет, хўжалик ташкилотлари, меҳнаткашлар ва шу улкан иншоотни бунёд этган қурувчилар вакиллари тўғон марказидаги махсус жиҳозланган минбардан жой оладилар. Меҳнаткашлар вакилларининг улкан сув омбори қуриб битказилишига бағишланган тантанали митингни Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. М. Муродов қисқача кириш нутқи билан очади. Доклад учун сўз Жанубий Сурхон сув омбори қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи Г. Г. Ардашировга берилади:

— Ленинчи партиямиз ва жонажон ҳукуматимизнинг қарори билан бундан ўн йил илгари, 1958 йилда Сурхон дарёси ҳавзасида Жанубий Сурхон сув омборини қуриш ишлари бошланган эди, — дейди у тўлқинланиб. — Сув омборини қуришда коллективимиз ғайрат кўрсатди. Барча қийинчиликларни мардонавор енгиб чиқди. Қурувчилар, гидромеханизаторлар, автомобилчилар армияси бир оила фарзандларидек аҳил ва иноқ бўлиб асрлар бўйи «сув-сув» деб қақраб ётган Сурхон ҳамда Шеробод чўлларига сув етаклаб келди.

Эндиликда Шеробод даштлари областимиз ва республикамиз экономикасини юксалтиришга хизмат этади, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг фаровонлиги янада ошади. Бу иншоотни тиклаш қурувчилар коллективи учун катта тажриба мактаби ролини ўтади. Шўрчи ва Жарқўрғон районларидан келган кишиларнинг кўпчилиги қурувчилик касбини пухта ўзлаштириб олдилар. Улар тўғон қурилиши ва Шеробод машина каналини барпо этишдаги тупроқ ҳамда бетон ишларининг асосий оғирлигини ўз елкаларида кўтардилар.

Илгари колхозчи, совхоз ишчиси бўлиб келган кишилар орасидан юзлаб юқори малакали мастерлар, механизаторлар, бетончилар, арматурачилар, сувоқчилар ва бошқа касб эгалари етишиб чиқдилар. Бетон заводининг прорабы Н. Комаров, бульдозерчилардан У. Чориев, Р. Омонов, Х. Бойсариев, фрезерли ер кавлаш машинасининг старший машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Тихомиров, бетончилардан В. Гончарова, О. Любас, А. Чориев, сувоқчи-дурадгорлардан А. Жалилов, П. Стрежекозин, мастерлардан Л. Александрова ва бошқа юзлаб ўртоқлар сув омбори қурилиши бошланган дастлабки кунлардан то ҳозиргача қаҳрамонона меҳнат қилдилар. Уларнинг фидокорона меҳнатлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Илғорлардан 50 га яқин киши СССР орден ва медаллари билан мукофотландилар.

Жанубий Сурхон сув омбори қурилишини ниҳоясига етказган бинокорлар коллективи олдида янада шарафлироқ вазифалар турибди: Сурхон — Шеробод чўлларидаги ерларни ўзлаштириш бу уюшқоқ коллективнинг жонажон вазифаси бўлиб қолади. Бу йил қурувчилар олдида 5-совхоз территориясидан 1100 гектар янги ер ўзлаштириш, Шеробод машина каналининг чап тармоғида 1 миллион сўмлик тупроқ ишларини бажариш, Қоратоғ-Тўпалон канали трассасида ҳам 1 миллион сўмлик маблағни ўзлаштириш лозим. Жанговар коллектив аъзолари бу вазифаларни ҳам шараф билан адо этадилар.

Жанубий Сурхон сув омбори қурилиши тугалланганлигига ва тўла фойдаланишга топширилганлигига бағишланган кўпминг кишилик митингда «Сурхансовхозводстрой» трестининг бошқарувчиси М. К. Деушев, Шерободдаги қўриқ «Комсомолобод» совхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Худойназаров, Жарқўрғон районидаги Комсомол қишлоқ Советининг раиси И. Солиева, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ғ. А. Алиев ўртоқлар сунъий денгиз бунёдкорларини эришилган ғалаба билан қизғин табрикладилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади. Ўртоқ Рашидов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Республика Министрлар Совети номидан Сурхон денгизи қурувчиларини қутлади ва уларга янги меҳнат зафарлари тилади.

Митингда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц ўртоқлар иштирок этдилар.

Митинг тугагач, халқ шодиёнаси бошланиб кетди.

А. ХАЛИЛОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МОСКВА, ЛЕНИНГРАД ШАҲАРЛАРИ ВА ҚОЗОҒИСТОН ССР ХАЛҚ МАОРИФИ ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЎҚИТУВЧИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Зилзила муносабати билан РСФСР ва Қозоғистоннинг мактаб-интернатларига юборилган Тошкент шаҳри болаларини ўқитиш ва тарбиялаш ишидаги катта хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» Фахрий унвони берилсин.

1. **ВАСИЛЬЕВА Евгения Николаевна** — Ленинград шаҳридаги 15-мактаб-интернат директори.

2. **ВАСИЛЬЕВА Регина Степановна** — Москва шаҳридаги 8-мактаб-интернатнинг катта тарбиячиси.

3. **ИГОНЬКИНА Елена Александровна** — Москва шаҳридаги 68-мактаб-интернат директори.

4. **КРАСАВИНА Лора Леонидовна** — Ленинград шаҳридаги 49-мактаб-интернат ўқитувчиси.

5. **МАСЛОВА Зинаида Николаевна** — Москва шаҳар халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари.

6. **МОРОЗОВА Мария Степановна** — Ленинград шаҳридаги 15-мактаб-интернат ўқитувчиси ва тарбиячиси.

7. **ОДИГИТРИЕВСКИЙ Иван Сергеевич** — Москва шаҳар халқ маорифи бўлими мактаб-интернатлар секторининг инспектори.

8. **ЙУЛДОШЕВ Жўра** — Чимкент область Сайрам районидаги 3-мактаб-интернат директори.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 17 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МОСКВА, ЛЕНИНГРАД ШАҲАРЛАРИ ВА ҚОЗОҒИСТОН ССР ХАЛҚ МАОРИФИ ХОДИМЛАРИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Зилзила муносабати билан РСФСР ва Қозоғистон мактаб-интернатларига юборилган Тошкент шаҳрининг болаларини ўқитиш ва тарбиялаш ишидаги хизматлари учун қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

1. **АРШАНСКАЯ Елена Александровна** — Ленинград шаҳридаги 15-мактаб-интернатнинг бош пионер вожатийси.

2. **ГУШЧИНА Зоя Андреевна** — Москва шаҳар халқ маорифи бўлимининг инспектори.

3. **ГОРОБИНСКАЯ Валентина Эдуардовна** — Чимкент область Сайрам 3-мактаб-интернатининг тарбиячиси.

4. **ПОЛОСОВА Екатерина Гавриловна** — Москва шаҳридаги 8-мактаб-интернат директори.

5. **ЛАЗАРЕВ Олег Васильевич** — Москва шаҳридаги 68-мактаб-интернатнинг тарбиячиси.

6. **МИТКАЛЕВА Лидия Ивановна** — Москва шаҳридаги 68-мактаб-интернатнинг катта тарбиячиси.

7. **МЕЗРИН Василий Петрович** — Ленинград шаҳридаги 49-мактаб-интернат директори.

8. **РОЖАНСКИЙ Борис Львович** Ленинград шаҳридаги 49-мактаб-интернатнинг илмий бўлим мудири.

9. **СОЛОВЬЯНЮК Нинеля Николаевна** — Ленинград шаҳридаги 49-мактаб-интернатнинг ўқитувчиси ва тарбиячиси.

10. **САЗОНОВА Зоя Ивановна** — Ленинград шаҳридаги 15-мактаб-интернатнинг тарбиячиси.

11. **СТАРИКОВ Николай Георгиевич** — Ленинград шаҳридаги 49-мактаб-интернатнинг тарбиячиси.

12. **ЧЕРЕМИСИНА Нина Вениаминовна** — Москва шаҳридаги 8-мактаб-интернат директорининг ўқув-тарбия ишлари бўйича ўринбосари.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 17 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ф. Г. ИДЕССИСГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада китоб нашриёти ишини ривожлантиришдаги хизматлари учун Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти директорининг ўринбосари Филипп Григорьевич **Идессисга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 17 июнь.
Тошкент шаҳри.

Самарқанддаги «Красний двигатель» заводи — қишлоқ хўжалиги машиналари учун кўплаб эҳтиёт қисмлар ва узеллар етказиб бераётган корхона. Суратларда (чапдан): ҳар сменада 700 ўрнига 1000-1200 цилиндр тайёрлаётган илғор ишчи С. Апти, корхонанинг 5-цехида иш вақти ва шу цехнинг серғайрат ишчиси Ш. Аметова.

А. Тўраев фотолари.

КОЛХОЗГА УРАЛДАН МЕҲМОНЛАР КЕЛИШДИ

Улуғ Ватан урушининг актив қатнашчиси Рўзимат Усмонов раислик қилган Охунбобоев районидаги «Шарқ юлдузи» колхози пахтакорлари қаҳрамоннинг қуролдош дўсти Н. Вазетов ишлаётган Уралдаги Верхценский металлургия заводи ишчилари билан кардошлик алоқасини давом эттириб келмоқдалар. Пахтакорлар дўстларига ўзлари етиштирган ширин-шакар мевалар, қовун-тарвуз юбориб турсалар, ишчилар ўз навбатида деҳқонларга қурилиш материаллари жўнатишади.

Яқинда ишчиларнинг завод директорининг ўринбосари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. С. Черних бошчилигидаги олти кишилик делегацияси колхозга келиб, пахтакорларнинг меҳмони бўлди. Металлурглар колхоз далаларини айланиб, пахтакорлар билан суҳбатлашдилар, уларнинг иши, турмуши, маишати билан танишдилар.

Пахтакорларнинг ураллик ишчилар билан учрашув кечаси ўтказилди.

Ураллик ишчиларнинг вакиллари колхозда бир неча кун меҳмон бўлгач, ўз юртларига жўнаб кетишди.

Қ. ЮСУПОВ.

Бошланғич ташкилот — партиянинг асоси

СЕКРЕТАРНИНГ ЎҚИШИ

Бу масала область партия конференциясида кўтарилган эди. партиявий ишнинг кўлами кенгайиб кетди. Бошланғич партия ташкилотлари тағин ҳам йириклашиб қолди. Улар бевосита бунёдкорлик ишлари олиб борилаётган жойларда оммага бош бўлиб, уни янги зафарларга отлантириши, хўжаликка ва турмушнинг ҳамма томонларига таъсир ўтказиб туриши лозим.

Шу муносабат билан партиявий иш цех, бригада ва участкага кўча бошлади. Партия ташкилотлари орасида қуйи звенолар тузиш имконияти туғилди. Бошланғич партия ташкилотлари ўз фаолиятларида бригада, ферма ва цех партия ташкилотларига таянадиган бўлиб қолдилар. Ҳозир Андижон областининг ўзида 2219 та бригада ва ферма ташкилотлари фаол ишлаб турибди. Улар хўжалик ва сиёсий вазифаларни уддабуронлик билан ҳал этиш учун астойдил курашмоқдалар.

Шунга қарамасдан, айрим бригада партия ташкилотлари ташкилотчилик ишлари олиб боришда маълум қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Бунинг сабаби асосан битта. Кўпчилик бригада партия ташкилотларининг секретарлари ўрта ва тўлиқсиз ўрта маълумотлидир. Улар партиявий иш соҳасида етарли тажрибага эга эмаслар. Шунинг учун партиянинг қуйи звеносига эътиборни янада кучайтириш, уларнинг жанговарлик қобилиятларини ошириш учун цех партия ташкилотлари секретарларининг ўқишини ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.

Коммунистларнинг бу таклифи ҳаммага маъқул тушди. Масала атрофлича кўриб чиқилди ва обком бюросига қўйилди. Бюрода цех, бригада ва ферма партия ташкилотлари секретарларининг ўқишини семинар тарзида ташкил этиш тўғрисида алоҳида қарор қабул қилинди.

Семинарга пухта тайёргарлик кўрилди. Унга областдаги мавжуд цех, бригада ва ферма партия ташкилотлари секретарларининг ҳаммаси жалб қилинди. Семинар машғулотлари ўқув программаси асосида олиб борилди. Программа: «Партия ташкилоти ва ишлаб чиқариш», «Сиёсий-тарбиявий ишларни янада жонлантириш масалалари», «Партиявий-ташкилий ишлар» каби бўлимлардан иборатдир. Семинарнинг дастлабки уч кунида назарий, тўртинчи кунида эса амалий машғулот ўтказилди.

Семинарда партия ходимлари, саноат ва қишлоқ хўжалик мутахассислари, шунингдек, энг яхши цех партия ташкилотлари секретарларига сўз берилди. Улар партиявий-ташкилий ишларни уюштириш, партиянинг қуйи звенолари ролини янада ошириш юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини ўртоқлашдилар. Семинар областнинг энг яхши саноат корхоналари ва хўжаликларида тармоқлар бўйича ўтказилди.

Андижон, Баликчи, Бўз, Избоскан, Қўрғонтепа, Ленин, Москва ва Хўжаобод районларидаги Навоий номли, «Пахтакор», К. Маркс номли, Ёқубов номли, «Победа», «Правда Востока», «Правда» ва «Пахтакор» колхозларидаги семинарлар айниқса ишчанлик вазиятида ўтди.

Семинар қатнашчилари партия комитетлари цех партия ташкилотларига қандай раҳбарлик қилаётганликлари, уларнинг жанговарлик қобилиятларини ошириш учун қандай метод ва формаларни қўллаётганликлари ҳақида тажриба алмашдилар. Андижон районидаги Куйбишев номли колхоз партия ташкилотининг секретари А. Паттоевнинг нутқи семинар қатнашчиларида катта таассурот қолдирди. Унинг айтишича, партия комитети қошида доимий ҳаракатдаги семинар ишлаб турибди. Семинарда бригада партия ташкилотларининг секретарлари партия хўжалигини қандай бошқариш, партия ҳужжатларини расмийлаштириш, партияга қабул қилиш ва партиявий-сиёсий ишларни қандай йўлга қўйиш ҳақида фойдали маслаҳатлар олиб туради. Партия комитети цех партия ташкилотларининг ҳисобини эшитади. Бундан ташқари партия комитети ҳузурида цех партия ташкилотларига жамоатчилик асосида ёрдам бериб турадиган инструкторлар группаси тузилган.

Избоскан районидаги «Коммуна» колхози чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда катта ғалабаларга эришмоқда. Шунинг учун ҳам область партия комитети барча ферма ташкилотлари секретарларини шу колхозга тўплаб семинар ўтказди. Семинар машғулотида область партия комитетининг биринчи секретари Б. Раҳимов иштирок этди. У область чорвачилигининг ҳозирги аҳволи тўғрисида батафсил гапириб, ферма партия ташкилотлари олдида турган муҳим вазифаларни санаб берди. Шундан кейин семинар қатнашчилари «Коммуна» колхози чорвадорларининг иш тажрибасини ўрганишди.

Ленин районидаги Ильич номли колхозда бўлиб ўтган семинарда область колхоз ва совхозларидаги ремонт устахоналари ва автопарклари партия ташкилотларидан 150 га яқин киши қатнашди.

Семинарни бу ерда ўтказишдан мақсад нима?

Бу хўжалик пахтачиликни комплекс механизациялаш соҳасида дадил қадам ташлаяпти. Масалан, механизатор Х. Полвонов ўтган йили 4 қаторли «Ўзбекистон» машинаси бункеридан 389 тонна пахта тўкди. Семинар қатнашчилари дала ишларини ва чорвачиликни комплекс механизациялаш пахта териш машиналарини мавсумга сифатли тайёрлаш, техникадан самарали фойдаланиш ва уни сақлашда партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида докладлар тингладилар. Шунингдек, партиявий-ташкилий ҳамда идеология ишига оид мавзуда лекциялар ўқилди. Семинарда цех партия ташкилотларининг иш услуби ва методи ҳақида қизғин мунозаралар бўлди. Унда 20 дан кўпроқ киши сўзга чиқиб, тажрибаларини ўртоқлашди. Цех партия ташкилотларининг ишини яхшилашга оид фикр ва мулоҳазалар ўртага ташланди.

Цех партия ташкилотлари секретарларининг тажриба алмашиш семинарида партиявий-ташкилий ишларни қандай олиб бориш хусусида айниқса фойдали гаплар бўлди. Семинар қатнашчилари КПСС Устави ва Программаси, партияга қабул қилиш тартиби, партия йиғилишларини қандай ўтказиш, коммунистларнинг бурчи ва ҳуқуқлари тўғрисида ва шунга ўхшаш масалалар юзасидан лекция тингладилар.

Семинарнинг ҳар бир машғулоти юксак интизомлилик ва ишчанлик вазиятида ўтди. Ҳар ким ўз дилидаги гапларни ўртага ташлади.

Андижон машинасозлик заводида ўтказилган семинарда область саноат корхоналари цех партия ташкилотларининг секретарлари иштирок этдилар. Улар халқ хўжалиги планларини муваффақиятли бажариш, янги иқтисодий ислоҳотни жорий этиш, икки дам олиш кунларини мароқли ўтказиш тўғрисида маслаҳатлашиб олдилар.

Фактлар кўрсатиб турибдики, цех, бригада ва ферма ташкилотлари секретарларининг партиявий ишни ўрганишга бағишланган семинари жуда фойдали бўлди. Область партия комитети бундан кейин ҳам бу ишни давом эттираверади.

В. ВАШУРИН,
Андижон область партия комитети партиявий-ташкилий ишлар бўлимининг мудири.

Самарқанд область партия ташкилотларида

БИЛИМЛАРНИНГ ЛЕНИНЧА УНИВЕРСИТЕТИ

Область партия комитети В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги олдидан «Билимларнинг ленинча университети»ни ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилган эди. Ҳар ойда бир марта машғулот ўтказиш кўзда тутилган бу университетга областнинг раҳбар ходимларидан 290 киши тортилди.

Уч йиллик программа тузилиб, тингловчиларга таркатилди. Яқинда биринчи машғулот ўтказилди. Область партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Усмонов «В. И. Ленин — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг доҳийси, жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси ва раҳбари» деган мавзуда лекция ўқиди. «Ульяновлар оиласи — революционерлар оиласи» деган мавзуда Самарқанд давлат университетининг доценти, педагогика фанлари кандидати А. С. Ефимовнинг лекцияси тингланди.

Лекциялардан кейин университет тингловчиларига «Александр Ульянов», «Ульяновлар Киевда» деган ҳужжатли кинофильмлар намойиш қилинди.

ҚИЗИҚАРЛИ СЕМИНАР

Самарқанд районида сабзавоткор хўжаликлар партия ташкилоти секретарларининг, Нурота районида чорвадор колхоз ва совхоз партия ташкилоти секретарларининг ва Ғаллаорол районида дон етиштирувчи йирик хўжалик партия ташкилоти секретарларининг семинари ўтказилган эди. Сўнгра областнинг бошқа район ва шаҳарларида бригада ҳамда цех партия ташкилотлари секретарларининг уч кунлик семинарини ўтказишга киришилди.

Нарпай районидаги «Москва» колхози клубида ўтказилган цех партия ташкилотлари секретарларининг семинарига 211 киши иштирок этди. Район партия комитетининг биринчи секретари Ш. Хўжакулов: «Район хўжаликларини юксалтириш истиқболи ва вазифалар», обкомнинг бўлим мудири А. Мақсумов: «Цех партия ташкилотларида партиявий-ташкилий ишларни кучайтириш тадбирлари» ҳақида доклад қилишди. Уч кунлик семинарда бир неча бригада ва цех партия ташкилотларининг иши ва тажрибалари ўрганилди. Далачилик бригадалари, чорва фермаларида амалий машғулотлар ўтказилди.

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Ургут районидаги «Правда» колхози аъзолари яйловларда ўт кўп бўлганлигини ҳисобга олиб, бу йил чорва моллари учун икки йилга етадиган ем-хашак жамғариш ташаббуси билан чиқдилар. Область партия комитети бу ташаббусни маъқуллади. Барча район партия комитетларига колхоз ва совхозларда ушбу ташаббусни кенг муҳокама қилиш, шу асосда конкрет тадбирлар белгилаб олиш вазифаси топширилди.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОИЛА ВА НИКОҲ ҲАҚИДАГИ ҚОНУН АСОСЛАРИ ЛОЙИҲАСИ ГАЗЕТХОНЛАР МУҲОКАМАСИДА

ОИЛА ВА ҚОНУН

Халқимизда суймаганга суйканма, деган ҳикматли гап бор. Муҳокама қилинаётган никоҳ ва оила тўғрисидаги Совет Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар қонунларининг Асослари лойиҳасининг иккинчи бўлимида никоҳ ҳақидаги қоидалар тўла баён этиб берилган. Унда қайд этилгандек, турмуш қурган эр хотиннинг шахсий эркинлиги, рўзғор юритиши, уларнинг ички ишидир. Қонун ҳимоячилари оилага келиб, рўзғорда ким нима иш билан шуғулланиши кераклигини кўрсатиб бермайди. Лекин никоҳни бекор қилиш масаласида эрга ҳам, хотинга ҳам ҳуқуқ берилган. Қонун никоҳдан ўтишда эркак билан аёлга тўла эркинлик бериб, айни бир вақтда бу никоҳнинг бекор этилишини ҳам ўзи назорат қилади. Биз, халқ судьялари, бирон оиланинг ажралиш сабабларини диққат билан ўрганамиз: бу сабаблар тасодифий, аҳамиятсиз, зўрма-зўраки эмасми, ажралишгандан кейин эр-хотин яна афсусланиб қолишмайдими — шуларни чуқур таҳлил қиламиз ва кўпроқ ўртадаги болалар манфаатини кўзлаб иш юритамиз.

Бизнинг фикримизча, икки томон рози бўлган тақдирда уларни дарҳол ажратиш йўлидан бориш мақсадга мувофиқдир. Лекин бу ишни ЗАГС бюроси орқали қонунлаштирмаслигимиз керак. Шундай қилинганда СССР Олий Совети Президиумининг 1944 йил 8 июль, 1965 йил 10 декабрдаги эр-хотин ўртасидаги никоҳни суд йўли билан бекор қилиш ҳақидаги Фармони ўз кучида қолади. Шунингдек, лойиҳада никоҳга кириш учун эркакларга ҳамма жойда бир хил — 18 ёш белгиланиши, аёллар учун никоҳ ёшини икки йилдан ошиқ бўлмаган муддатга камайтириш мумкинлиги назарда тутилади. Бу тартибни албатта қўллаб-қувватлаш керак.

Назаримизда икки ва ундан ортиқ никоҳдан ўтишни чеклаш мақсадида бундай ҳолларда эр ёки аёлга қандайдир чора тадбирлар кўришни ўртага қўйилса ёмон бўлмас эди. Чунки қонун бу масалада оилаларнинг барқарорлигини мустаҳкамлашга даъват этилган бўларди.

Т. МАЖИДОВ.
Бухоро область, Ғиждувон район халқ судьяси.

Республикамиз корхоналари ва қурилиш ташкилотларида беш йиллик марраларини барвақт эгаллаш учун кураш мусобақаси авж олмоқда. Юқоридаги суратда: Тошкент шаҳри марказида янги уй-жой биноларини тиклашни тезлаштиришга муносиб ҳисса қўшаётган Днепропетровск қурилиш поездининг пешқадам электр пайвандчиси А. Доц. Пастдаги суратда: Сурхондарёдаги «Какайди» нефть конининг меҳнат ветеранларидан Мўлдош Абдуғаффоров. Унинг шу конда меҳнат қила бошлаганига 25 йилдан ошди. Ўртоқ Абдуғаффоров бошлиқ смена топшириқларини ҳамиша 140-150 процент бажаришга эришмоқда.

А. Тўраев ва Ф. Лутфуллаев фотолари.

ТУРМУШ ИСБОТ ҚИЛАДИ

Мамлакатимизда оилаларнинг мустаҳкам бўлиши ва гуллаб-яшнаши учун барча имкониятлар яратилган. Партия ва ҳукуматимиз оналикни муҳофаза қилишга ва рағбатлантиришга, болаларнинг бахтли бўлишини таъминлашга катта эътибор бермоқда.

«Никоҳ ва оила тўғрисида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар қонунларининг Асослари» лойиҳасини бутун жамоатчилик кенг ва атрофлича муҳокама қилмоқда. Унинг айрим моддалари ҳақида кишилар ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирмоқдалар, муҳим таклифлар киритяптилар.

Яқинда Тошкентдаги электрон техника заводида ишчи ва хизматчиларнинг йиғилиши бўлиб, ана шу тема муҳокама этилди. Биз қуйида йиғилиш қатнашчиларининг сўзини айнан келтирамиз.

Н. П. ЦАРЕВ — Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси, республикада хизмат кўрсатган юрист:

— Мамлакатимизда оилага жамиятнинг бир бўлаги сифатида қаралади. Оила ва жамиятимиз манфаатлари бир-бирига мосдир. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз совет оиласини ҳар томонлама мустаҳкамлашга тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Совет ҳокимияти ўзининг дастлабки кунларидан бошлаб никоҳ ва оила тўғрисида Декретлар қабул қилди. Бу ҳужжатларда хотин-қизларнинг эркаклар билан тенг ҳуқуқлилиги, никоҳнинг эркинлиги, бошқа миллат ва динга мансуб кишилар бошқа миллат ва динга мансуб кишилар билан ҳам никоҳ тузишлари мумкинлиги ифодаланган.

Муҳокама этилаётган лойиҳа Асосларининг 10-моддасида никоҳ ёши 18 ёш қилиб белгиланган ва Иттифоқдош республикаларнинг қонунларида никоҳ ёшини икки йилдан ошиқ бўлмаган муддатга камайтириш мумкинлиги кўзда тутиладн. Бизнинг республикамизда қизлар учун никоҳ ёши 16-17 ёш, эркаклар учун 20-21 ёш қилиб белгилансин деган мулоҳазалар билдирилмоқда.

9-моддада никоҳ, уни тузишни истаганларнинг гражданлик ҳолати актларини қайд қилувчи давлат органига ариза берганларидан кейин бир ой муддат ўтгач тузилади дейилган. Ана шу муддат уч ойдан олти ойгача узайтирилсин, деган таклифлар тушмоқда. Шунингдек, никоҳни қайд қилиш тантанали равишда яқин қариндошлар, дўстлар, гувоҳлар иштирокида бўлишини таклиф қилмоқдалар.

Менингча, никоҳдан ажралишни суд тартибида ҳал қилиш ўзини оқлади. Ўзим суд ходими бўлганим учун ана шу тартибни маъқуллайман. Ўз иш тажрибамда кўпгина воқеаларнинг гувоҳи бўлганман. Эр-хотинлар суд жараёнида ўз хатоларини тушунадилар ва ярашиб кетадилар. Кейин суддан миннатдор бўлиб юрадилар. Агар оилани сақлаб қолиш мумкин бўлмаса, у бутунлай инқирозга учраганлиги маълум бўлса, бундай ҳолларда эр ва хотинни ярaштиришга уриниш беҳуда.

Лойиҳада кўпгина янги қоидалар бор. Лойиҳа Асосларининг 13, 23, 26-моддаларини тўла маъқуллаш керак.

Ф. В. Владимиров — заводнинг 1-цехи бошлиғи:

— Агар эр-хотин ўртасида фарзанд бўлмаса, никоҳни ЗАГС орқали бекор қилиш, агар болалар бўлса бу масалани суд орқали ҳал этишни, эркаклар учун ҳам, хотин-қизлар учун ҳам никоҳ ёшини 18 ёш қилиб белгилашни таклиф қиламан.

Бола тарбияси ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиз. Шунинг учун кўп болали оналарнинг иш вақтини қисқартириш, улар бола тарбияси билан кўпроқ шуғулланишларига имкон берган бўлур эди. Менингча, бу ишлаб чиқаришга салбий таъсир қилади, деб чўчиш керак эмас. Агар шу нарса амалга оширилса, уйда ўтирган аёлларнинг кўпи ишлаб чиқаришда фаол иштирок этишлари мумкин.

Н. И. ОПАРИНА — завод технологи:

— Никоҳни қайд қилиш муддати ҳақида гапирмоқчиман. Баъзи ҳолларда никоҳни муддатидан олдин қайд этишга ҳам йўл қўйилиши кўзда тутилиши лозим.

В. СИДОРЕНКО — бўёқчи:

— Йигитлар ҳарбий хизматга бориб келганларидан сўнг никоҳдан ўтганлари маъқул.

Д. А. ЕФИМОВА — 1-цех мастери:

— Агар олдин бирга яшаган, кейин ўзаро ажрашган эр-хотинлар, эр ҳам, хотин ҳам ўз мустақил оиласига эга бўлсалар бундай ҳолларда уларни ЗАГС орқали ажрим қилиш керак, деб ҳисоблайман.

Р. Б. ТУПИЛЬСКАЯ — мастер:

— Бола тарбиясида қатнашмаётган ота боланинг тарбиясини ўз зиммасига олган хотинига нафақа тўлайди. Лекин бунинг ўзи етарли эмас. Отасиз ўсиш болаларга маънавий жиҳатдан оғир таъсир этади. Шунинг учун оталарнинг бола тарбиясидаги масъулиятини ошириш керак.

Йиғилишда сўзга чиққан бошқа ўртоқлар ҳам совет оиласини янада мустаҳкамлаш, оиланинг бола тарбиясидаги ролини ва масъулиятини оширишга қаратилган муҳим таклиф ва мулоҳазалар билдирдилар.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

Фарғона консерва заводи қулупнай, гилос ҳосилидан тайёрланган консерваларни мамлакатимизнинг Владивосток, Сахалин, Хабаровск, Магадан, Омск каби шаҳарларига жўната бошлади. Кейинги кунларда Қувасойдаги «Мўян», Фарғона районидаги Усмон Юсупов номли совхозлардан завод 7 тоннадан ортиқ қулупнай, гилос қабул қилди. Бу йил 30 миллион банка консерва ишлаб чиқаришга бел боғлаган корхона азаматлари беш ойда пландан ташқари бир неча ўн минг банка маҳсулот тайёрлади.

Т. ҲАМИДОВ.

●

Ўртоқ Р. Ҳакимов раҳбарлик қилаётган экскаваторчилар экипажи Оҳангарон кўмир конида энг илғор ҳисобланади. Ўтган ойнинг ўзидагина машинистлар коллективи планга қўшимча қарийб 15 минг тонна кўмир қазиб чиқардилар. Беш йилликнинг учинчи йили бошидан буён планга қўшимча қазилган кўмир 30 минг тоннадан ошиб кетди. Бу зафарга экипажнинг Рўзибой Қўзиев, Сергей Горюнов, Владимир Телегин каби машинистлари муносиб ҳисса қўшдилар.

А. КОСТИЧЕВ.

●

Қўқондаги 705-қурилиш бошқармаси барпо этган дастлабки корхона суперфосфат заводи эди. Шундан кейин бу коллектив азаматлари Шўрсув озокерит конини саноат мақсадлари учун фойдаланишга топширишга муваффақ бўлдилар. Уларнинг мардона меҳнати билан бир қанча пахта тозалаш заводлари, йигирув-тўқув фабрикаси, ёғ-мой комбинати ва бошқа саноат объектлари тикланди. Бинокорлар коллективи бажарган ишлар йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Агар улар 1962 йилда 3720 минг сўмлик иш бажарган бўлсалар, ўтган йили қарийб 6 миллион сўмлик қурилиш ишларини адо этдилар. Бинокорлар шу йил беш ойда олти ойлик планни бажариб қўйдилар.

Г. БАНКЕТОВ.

ОБИДАЛАР КЎРГАЗМАСИ

Пойтахтнинг Тўқимачилар маданият саройида Москва кўчма виставкасининг «Қадимги ёдгорлик обидалари» кўргазмаси очилди. Бу ерда хилма-хил обида, ёдгорликлар тартиб билан қўйилган.

Самарқанд шаҳрига оид маълумотлар ҳам бор. Самарқанддаги Шердор (1619—1620), Шоҳи Зинда (XV аср) Бибихоним мадрасаси, Гўри Амир мақбараси (1404—1405) каби обидалар макети диққатга сазовордир. «Озарбайжон халқлари бадиий-тасвирий обидалари» деган стендда «Ширвон шоҳ саройи», «Отабек мақбараси», «Шоҳ фозил» мақбараси макетлари жой олган.

Кўргазмада яна Таллин, Новгород, Псков, Москва шаҳарларидаги маълум давр ҳаётини тасвирловчи «Лай жилов уйи», «София собори», «Шоҳ Пушка» сингари экспонатлар бор.

К. ТКАЧЕНКО,
Э. ҲАСАНОВ.

САФАРБАРЛИК

Шаҳрисабз — Қашқадарё областининг юқори ҳосилли, йирик пахтакор райони ҳисобланади. Бу ерда машҳур пахта усталари кўп. Тоғлик зонада жойлашганлиги учун Шаҳрисабзнинг жуда кўп хўжаликлари ҳар йили баҳорда катта қийинчиликларга дуч келадилар: тез-тез ёғингарчиликлар, сел, дўл бўлиб туради. Табиатнинг ана шу инжиқликларини миришкор деҳқонлар ҳамиша енгиб келишяпти, пахта учун курашда ғолиб чиқишяпти.

Шаҳрисабзда бу йил ҳам баҳор беқарор келди. 25320 гектар майдонга 10 кунда чигит экиб бўлинганида ҳаво анча дуруст эди. Бироқ, май ойининг бошида ва охирларида икки марта сел бўлиб, деҳқонларни бирмунча шошириб қўйди. Биринчи бор рўй берган табиий офат оқибатида 9 минг гектар ердаги чигитни бузиб экишга тўғри келди.

Район партия комитети меҳнаткашларни табиат инжиқликларини енгишга тўла сафарбар этди. Шаҳарликлар ҳам ёрдамга шошилишди. Селдан зарар кўрган майдонларни текислаш ва чигит экишга тайёрлаш учун 360 та автомашина, скреперлар ва бошқа механизмлар сафарбар этилди. Сел олиб кетган майдонларга тупроқ ва маҳаллий ўғит ташилди. Хуллас, ернинг устки қатламида ўсимлик учун фойдали минераллар ўрни тўлдирилди. Сел оқибатлари тугатилди.

Яна 160 та «универсал» сеялка тақиб, далага чиқарилди. Чигит экиш уюшқоқлик билан бошлаб юборилди ва қисқа муддат ичида тугалланди. Чигит экиш билан айни вақтда ерга ўғит солинди.

Ҳозир Шаҳрисабз далаларида ижодий меҳнат булоқдек жўш урмоқда. Ҳамманинг фикри-зикри бу йил мамлакатга камида 80 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга қаратилган. Шунинг учун ҳам пахтакорлар ҳар туп ғўзани қалб қўри билан парвариш қилишяпти, авайлаб асрашяпти. Барча майдонларда ғўла гектарлар ҳосил қилинганлиги бунга гувоҳдир.

Моҳир пахтакорлар ўсишдан орқада қолган ғўзаларни ҳам тез кунда олдингилари қаторига етказиб олиш учун астойдил ҳаракат қилишяпти. Энгельс номли, Ленин номли, Свердлов номли, Навоий номли, «Партия XIX съезди» колхозларида табиий офатдан зарар кўрган ғўзалар қаддини ростлаб олди. Ҳар гектар майдонда ҳозир 90—95 минг туп ниҳол бор. Яшил квадратлар мавж уриб ўсмоқда, кун сайин соат сайин яшнамоқда.

Энгельс номли колхоз аъзолари июнь ойини зарбдор ой, деб эълон қилиб яхши ташаббус бошлаб бердилар. Шу ой давомида ғўза қатор ораларини икки марта комплекс парвариш қилишга барча хўжаликларни даъват этди. Шу кунларда колхоз далаларида 52 та чопиқ трактори бетиним ишлаб турибди. 1950 гектар майдондаги ғўза ой охирига қадар 2 марта узунасига ва 1545 гектардаги ғўза эса, 2 марта кўндалангига культивация қилинади. Ғўзалар камида икки марта қондириб суғорилади.

Колхозда ҳар бир механизатор учун норма белгиланган. Ҳар бир трактор июнь ойи давомида 210 гектар ердаги ғўза қатор ораларини ишлайди ёки ҳар бир агрегатнинг кундалик иш нормаси 7 гектардан иборат бўлади.

Айни вақтда культивациянинг сифатига ҳам алоҳида эътибор беріляпти. Культиваторлар қатор оралари бўйлаб 12-14 сантиметр чуқурликда тупроқни юмшатиб кетишяпти. Бегона ўтлар таг-томири билан йўқотилмоқда. Ой охирига қадар ҳар гектар ерга бир тоннадан маҳаллий ўғит солиш мўлжалланган. Бунинг учун агроном Бекназар Эшназаров бошчилигида махсус ўғит тўпловчи бригада ташкил этилиб, унинг ихтиёрига 60 киши, 23 трактор тележкаси ва 5 та автомашина топширилган.

Суғоришнинг группа усулида ташкил этилганлиги жуда қўл келяпти. Колхоз далаларида 290 та сувчи 40 группага бўлиниб ишламоқда. Ҳар бир сувчига кунлик норма 0,5 гектар белгиланган. Сувчиларга иш ҳақи тўлашда қатъий тартиб ўрнатилган. Энг яхши сувчиларга иш ҳақидан ташқари 20 процент, бош сувчига 10 процент қўшимча ҳақ тўланяпти. Нормани сифатли бажарган механизаторларга иш ҳақига қўшимга равишда тағин 20 процент қўшимча ҳақ тўланади.

— Бажарилган ишнинг сифати ва миқдорига қараб қўшимча равишда ҳақ тўланиши меҳнат унумдорлигининг ошишига яхши таъсир кўрсатмоқда, — дейди колхоз раиси Қурбон ака Ҳақбердиев. — Шунга кўра, колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бевосита ғўза чопиғида қатнашаётган кишиларга ғамхўрликни янада кучайтирди. Меҳнатга қўшимча ҳақ тўлаш билан бирга илғорларга мукофотлар ҳам бериб борилади.

Энгельс номли колхоз пахтакорларининг ибратли ишларини райондаги барча хўжаликлар қўллаб-қувватламоқдалар. Натижада ғўза парвариши жадал суръат, аъло сифат билан олиб борилмоқда.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФЕРМАДА

Тошкент область, Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз чорвадорлари беш йилликнинг учинчи йилида давлатга 530 тонна сут етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Шу йилнинг беш ойи ичида 220 минг 600 килограмм сут топширилди. Бошқача қилиб айтганда, 235 бош сигирнинг ҳар биридан 800 килограмм ўрнига 850 килограммдан ортиқ сут соғилди.

Бу ерда миришкор соғувчилар кўп. Беш йилдан бери ғайрат ва шижоаткорлик билан меҳнат қилиб келаётган Шамси Абдулохунова ўз қарамоғидаги 20 бош сигирни меҳр билан парвариш қилиб, ҳар бир сигирдан кунига 10 литрдан сут соғиб оляпти.

Давлатга сотилган маҳсулотнинг таннархи ҳам йил сайин арзонлашмоқда. Ўтган йил ҳар бир центнер сутнинг таннархи 21 сўм 20 тийин бўлган эди. Бу йил 13 сўм 92 тийинга туширищ мўлжалланмоқда.

Колхозда молларни бўрдоқига боқиш яхши ташкил қилинган. Шунинг учун колхоз гўшт тайёрлаш йиллик планини қисқа муддат ичида ортиғи билан бажариб, давлатга пландаги 28 тонна ўрнига 34 тонна гўшт топширди. Гўштга топширилган 136 бош қорамолнинг ҳар бири 260 килограмм оғирликка етказилди.

Фермада моллар зотини яхшилашга катта эътибор берилмоқда. Сигирлар рацион асосида озиқлантирилади. Ҳар бош сигирга бир кунда 2,5 килограммдан концентрат, 40 килограммдан кўк беда, 15 килограммдан барди бериб боқилади. Сигирлар ҳар куни икки мартадан, янги туққан сигирлар эса уч мартадан соғилади.

Соғувчиларнинг яхши ишлаб, маданий ҳордиқ чиқаришлари учун ҳам етарли шароит яратилган. Улар учун фермада иссиқ овқат тайёрланади. Ветеринария врачи Азим Имомов раҳбарлигида сигирларни зооветеринария қоидалари асосида парвариш қилиш ва рацион асосида озиқлантириш методлари ҳақида сут соғувчилар, мол боқувчилар ўртасида суҳбат ўтказилиб турилади.

О. ТУРСУНОВ,
А. АБДУМУТАЛОВ.

ЮҚОРИДАГИ СУРАТДА: Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида ғўза парвариши ҳар тарафлама қизғин олиб борилмоқда. Колхознинг ўртоқ А. Тиллаев бошлиқ 9 звено пахтакорлари ғўзаларни парвариш қилишда айниқса намунали иш қиляптилар. Звенонинг барча майдондаги ғўзалари бир текис шонага кирди. Звено пахтакорлари бу йил 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» ҳосили етиштиришга аҳд қилишган. Звено бошлиғи механизатор А. Тиллаев ва ёрдамчи механизатор С. Қозоқбоев ўртоқларни ғўза қатор ораларини культивация қилаётган пайтида кўриб турибсиз. Пастдаги суратда: Бухоро область, Свердлов районидаги «Ленинград» колхозининг уста сувчиларидан С. Янгиева ва Ҳ. Жалолова ўртоқлар. Улар ғўзаларни бир меъёрда суғориб, кунлик иш нормаларини доим ошириб бажаришяпти.

О. Қозоқбоев ва А. Усмонов фотолари (ЎзТАГ).

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

Рўзиохун Ниёзов Андижон районидаги Ленин номли колхознинг уста механизаторларидан. У кунига 7—8 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилмоқда. Ниёзов шу кунгача 200 гектардан ошиқ майдондаги ғўзани юқори сифатли культивациядан чиқарди.

Р. Иминов.

●

Самарқанд область, Пайариқ районидаги Ленин номли колхознинг ўртоқ Қ. Эгамбердиев бошлиқ бригадасида ғўза парвариши намунали йўлга қўйилган. Барча майдондаги ғўзалар барқ уриб ривожланяпти. Биринчи комплекс парвариш тугалланиб, иккинчи комплекс парвариш бошлаб юборилди.

Н. Ҳамидов.

●

СССР Олий Советининг депутати ўртоқ Сора Жўраева бошлиқ бригада Сариосиё районидаги юқори ҳосилли бригадалардан бири ҳисобланади. Бригаданинг барча майдондаги ғўзаси ёппасига шоналади. Ҳозир ғўзалар икки томонлама культивация қилинмоқда.

Р. Тилаков.

ЯХШИ ИШ ЭСДА ҚОЛАДИ

Қиш. Изғирин. Кетма-кет гупиллатиб қор ёғиб турибди. Уч минг қора мол, уч ярим минг қўй оч. Маъращади жонворлар. Уларни тўйдиргудек бирор нарса йўқ. Совхознинг собиқ директори Аҳмаджон Ҳусанов пландаги 4000 тонна ўрнига 2000 тонна хашак жамғартира олган эди. Бу қийинчиликларнинг ҳаммаси шунинг оқибати.

Совхозга яқиндагина директор қилиб тайинланган Ваҳобжон Муродов ниҳоятда диққат. У зудлик билан қишлоқ Советининг раиси, Ўрта Чирчиқ район Советининг депутати Абдуманноп Мингбоев ҳузурига йўл олди. Чунки, А. Мингбоев ўзининг ишчанлиги, билимдонлиги, меҳнатсеварлиги, халқпарварлиги билан эл ўртасида катта ҳурмат ва эътиборга эга бўлган одам.

Директор унинг олдига кириб келди.

— Молларнинг аҳволи оғир, ўртоқ Мингбоев, ёрдам бермасангиз, бўлмайди.

— Ўзим ҳам шу ҳақда ўйлаб, диққат бўлиб турган эдим. — аста сўз бошлади А. Мингбоев. — Нима қилсак экан-а?

— Молларни қиш чиққунча хонадонларга тақсимлаб берсак, қандоқ бўларкин? — директор А. Мингбоевга маъноли қаради.

— Менимча, бу яхши бўлмас, — эътироз билдирди А. Мингбоев. — Чунки, давлат мулкини ҳар кимларнинг қўлига топшириб қўявериш ярамайди.

— Бўлмаса, нима қилдик, ўртоқ Мингбоев?

— Ўзимиз боқамиз.

— Қандай қилиб?

— Аҳолига айтамиз. Ҳозирги аҳволни уларга тушунтирсак, хашакдан ёрдам беришар.

— Жуда яхши, — бу гап директорга ҳам маъқул бўлди.

Ваҳобжон Муродов билан Абдуманноп Мингбоевлар шу куниёқ совхоз активларини, қишлоқ совети депутатларини бир ерга тўплашди, мақсадларини баён қилишди.

— Жуда яхши чора ўйлабсизлар. — деди қишлоқ аҳлининг отахони, 1930 йилдан буён КПСС аъзоси Мирзаали Тиллаев. — Мен ҳам, фарзандларим ҳам бу хайрли ишга розимиз. Қандай бўлмасин, совхоз моллари оч қолмасин!

Аввало кекса коммунист Мирзаали Тиллаев хонадони, улар кетидан бошқалар ҳам ўз моллари учун жамғариб қўйган хашакларидан бир қисмини ўртага тўкдилар. Оқибатда 12000 боғ хашак жамғарилди, моллар тўйдирилди.

Ҳозир Ўрта Чирчиқ районидаги «Октябрь» совхозининг далаларида тизза бўйи ўт. Минг-минглаб қўю қўзи, сигир-бузоқ, йилқи тоғлар бағрида ўйноқлашиб юрибди. Совхоз озуқа экинлари экиш планини ҳам, қўзи олиш планини ҳам ортиғи билан адо этди. Икки йилга етадиган миқдорда ем-хашак жамғаряпти.

Совхоз аҳли қишлоқ Совети раиси Абдуманноп Мингбоевдан ҳам, директор Ваҳобжон Муродовдан ҳам беҳад хурсанд.

— Янги директоримизнинг қадами қутлуғ келди, — дейишмоқда улар.

У. ЮСУПОВ.

ЖАСОРАТ

Биз Қирғизистон ССР чегараларига туташ Чап адирлари бағрига жойлашган «Партия XXII съезди» колхозининг пахта далаларидамиз. Хўжалик аъзоларининг табиий офатга қарши курашда, ёш ғўза ниҳолларини селдан, дўлдан сақлаб қолишда қўллаган тадбирлари, кўрсатган матонатлари таҳсинга лойиқ. Хўжалик пахтакорлари 1186 гектар майдондаги ғўзани биринчи парваришдан чиқарганлар ва қатор оралари иккинчи марта культивация қилинаётир. Апрель ойининг сўнгги кунларида узлуксиз ёққан жала, сел барча майдонлардаги ёш ниҳолларга зарар етказди. Адирлардан келган телба, бўтана сув ғўза пайкалларини лойқага кўмди. Кўпчилик карталарда эса ғўзадан ном-нишон қолмади. Йўллар, сув иншоотлари, тўғонлар бузилди. Бироқ тажрибали деҳқонлар қийинчиликлар олдида эсанкирамадилар. Кишиларнинг кайфияти тушмади. Улар табиат инжиқликларига уюшқоқликни ва меҳнатни қарши қўйдилар. 670 гектар ердаги майдонга қайта чигит экилди. Қолган майдонлардаги экинлар, қаттиқроқ зарарланган ниҳоллар парвариши кучайтирилди, томири очилиб қолган ғўзалар остига тупроқ тортиш сингари зарурий чоралар кўрилди. Тупроқни юмшатиш, қатқалоққа қарши курашни осонлаштириш мақсадида пахта майдонларига фосфорли ўғит билан гўнг аралашмаси солинди.

Лекин, табиат яна инжиқлик қилди. Қайта экилган майдонлардаги чигит униб чиқишга улгурмасдан яна катта дўл тушди. Кўпчилик майдонлардаги ғўзалар яна қаттиқ зарарланди. Пайкалларда тўпланган лойқанинг заҳри билан ғўзанинг илдизи чирий бошлади. Май ойи мобайнида хўжаликнинг 100 гектардан зиёд ери уч марта қайта экилди.

Табиий офат оқибатларини тезроқ бартараф этиш, ғўза парваришини иложи борича тезлаштириш учун бутун халқ қўзғолди. Хўжаликдаги барча ишга яроқли кишиларнинг ўрни далада бўлди. Тажрибали, кўпни кўрган, бутун умрини пахтачиликни ривожлантиришга сарфлаган қариялардан мадад бригадаси тузилди. Улар ишни қандай ташкил этиш, қатқалоқни юмшатиш, селдан кам зарарланган ғўзаларни сақлаб қолишда бошқаларга ибрат бўлди. Наманган шаҳридан ҳам пахтакорларга кўмакка одамлар келди. Ҳозир хўжалик деҳқонларининг асосий эътибори зарарланган майдонлардаги ғўзанинг парваришини тезлатишга қаратилган.

Табиат инжиқликларига қарши кураш бораётган кунларда янги ташаббус туғилди. Колхоз партия ташкилотининг селдан зарар кўрган майдонлар ҳисобига Чап адирлари устида янги ер очиш ҳақидаги таклифи қувватланди. Хўжалик меҳнаткашлари 50 метрли баландликка сув чиқариб, 30 гектар янги ер очиб, чигит экдилар. Ҳозир бу ерларда ғўза парвариши жадал олиб борилмоқда. Қўшни «Правда» колхозининг пахта майдонлари ҳам табиий офатдан қаттиқ зарарланди. Колхоз раиси Деҳқонбой ака Нишонов биз билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Бу йилги табиий офат бизга катта ташвиш келтирди. Қарийб бир ой давомида узлуксиз бўлиб ўтган дўл, жала, сел, сув тошқинлари ва ҳавонинг совуқ келиши ғўзаларимизни ўсишдан тўхтатиб қўйди. Ҳисоб-китобимиз бўйича бу йил ғўза парвариши 20-25 кун кечикди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қайта экилган жойлардаги ғўзалар парваришини кучайтириш, қўшимча ўғит солиш, «шарбат» оқизиш тадбирларини кўрмоқда. Июнь ойи ичида биз ҳамма майдонлардаги ғўзаларимизни икки марта комплекс парваришдан чиқарамиз.

Қарияларнинг гапига қараганда, яқин ўн беш-йигирма йил ичида бунақанги узлуксиз сел, жала бўлмаган. Бу йилдагидек курак билан курайдиган дўл тушмаган. Район шароитида ҳар йили чигит экиш кампанияси даврида бир-икки марта енгил дўл, сел келиб турарди. Бунга қарши вақтида чора-тадбирлар кўрилиб, ғўза парвариши давом эттирилаверарди. Бу йилги табиат инжиқликларидан фақат ғўзаларгина эмас, бошқа қишлоқ хўжалик экинлари, ҳатто хонадонлар ҳам зарар кўрди. Районда бир ой давомида кунора бўлиб ўтган сел, жала ва дўлдан зарар кўрмаган хўжалик қолмади. Айниқса Ильич номли, «Ленинизм», Навоий номли, «Победа», Карл Маркс номли колхозларда ёғин қаттиқ бўлди. Экинларни пайхон қилиб кетди. Мазкур колхозлар экин майдонларининг қарийб 50-60 процентига 2-3 мартадан қайта чигит экдилар. Табиий офат натижасида район бўйича 60 минг гектар ердаги ғўза бузилиб, қайта чигит экилди. 8-10 минг гектар майдондаги кам зарарланган ёш ниҳоллар қўшимча парвариш қилиниб, бошқа ғўзаларга тенглаштириб олинди.

Районда июнь ойи зарбдор ой деб эълон қилинган. Бу ойда ҳамма майдонлардаги ғўзаларнинг ривожини тезлаштириш вазифаси қўйилган. Шунинг учун ҳам район далаларидан кеча-кундуз одам узилмайди. Қатқалоқ юмшатиляпти, ёш ниҳоллар парвариши жадаллаштириляпти, техника, қўл кучи ва бошқа имкониятлардан тўла фойдаланиляпти. Колхозчиларга, механизаторларга, сувчиларга ва ғўза парваришида қатнашаётган барча кишиларга кўнгилдагидек маданий-маиший хизмат кўрсатиляпти. Табиат қанчалик инжиқлик қилмасин, инсон қудрати ғолиб келяпти.

Областда кейинги ҳафта ёғинсиз ўтди. Ҳарорат кўтарилди. Ғўзага жон кирди. Пахтакорлар юзида ҳам табассум пайдо бўлди. Улар забардаст беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини албатта бажарамиз дейишмоқда. Бунинг учун барча майдондаги экинни намунали парвариш қилиб, унинг ривожланишидаги қолоқликка тезроқ барҳам бериш, ғўзани тезроқ шоналатиб олиш тадбирлари кўриляпти.

А. МАДУМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
С. ТУРҒУНОВ,
«Меҳнат байроғи» газетасининг ходими.

ҚИШЛОҚ

Яна йўлим тушди далалар
томон,
Яна сокинлигу ва кенглик сари.
Бунда доим баланд кўринар
осмон
Учгинг келиб қолар бир қуш
сингари.
Эрка майсаларнинг
пичирлашини
Дилбар оқшомларда кузатганим
бор.
Чексиз боғларини, тоғу-
тошини,
Бир қучиб ўпишга мен доим
тайёр.
Бир ҳовуч тупроғин суртсам
кўзимга,
Кўзимга нур берар, бўлар
тўтиё.
Қадрдон қишлоғим! Сенсан
ўзимга —
Бу улкан Ер узра ягона дунё!
Саҳар чоғларида сайр этиб
бунда —
Муштумдай дилимга тугилар
меҳр.
Назаримда мени тутар
тутқунда —
Ўзим билмайдиган қандайдир
сеҳр.
Агар қизларига боқсангиз,
ҳаргал —
Бошларида оддий қизил
дурраси,
Бари мағрур, тетик, дуркун ва
гўзал,
Гўё кафтларида олам курраси.
Оёқларда эса, жўнгина этик,
Аммо боқишлари оҳудек ўйноқ.
Ер деб атасангиз жуда
арзирлик,
Сизга бўлади у чинакам
ҳамроҳ!

О, она қишлоғим, не қадар
бойсан,
Гоҳ олтин, гоҳ кумуш
Гоҳ симоб, дурсан. Гоҳ жирға,
Гоҳ ирмоқ
Гоҳ жўшқин сойсан,
Гоҳида кафтимда бир қатра
нурсан-
Баъзида шундайин бўлади,
аниқ,
Тубсиз хаёлларга бир зум
толаман.
Гарчанд юрагимда муҳаббат
ёниқ,
Чексиз қучоғингга сиғмай
қоламан,
Ҳатто ширин сўзлар ёқмас
қулоққа,
Ўйноқ сокинликни истар дил
фақат.
Шундай чоғларимда гулгун
қишлоққа —
Яшил далаларга йўл олдим
ҳарвақт.
Отамнинг отаси бўлган бу
дала.
Бугун менинг акам, укаму
синглим.
Бағрида айтаман қўшиғу ялла,
Янгроқ куйларимга қулоқ тутар
жим.
Бундаги соф ҳаво,
мусаффо бағр —
Ҳаммага етади.
Барча тенпа-тенг.
Бўлурми қирларни севмасдан
ахир? —
Унинг бағри гўзал, унинг бағри
кенг!
Яна йўлим тушди далалар
томон.

ТУЛҚИН.

Нафосат тарбияси

ИШ ЖОЙИНИНГ ЧИРОЙИ

Иш жойи, теварак-атроф гўзал, шинам, озода бўлса завқ билан ишлайсиз, меҳнатингиз енгил кўчади, баҳри дилингиз очилади.

Доҳиймиз В. И. Ленин, ишчилар кўланса ва ифлос устахоналарда эмас, балки инсонга муносиб лабораторияларда ишлайдиган замонлар келади, деб 1913 йилдаёқ орзу қилган эди. Доҳиймизнинг бу сўзлари ҳақиқатга айланди. Дарҳақиқат, эндиликда кўпгина завод ва фабрикаларда ишчиларнинг оқ халат кийиб ишлаётганини ёки станокнинг ёнида озода ўтириб, катта-катта ишларни битта руль орқали бошқараётганликларини кўриб қувонади киши.

Бундан анча вақт илгари Самарқандда техника эстетикасини ишлаб чиқаришга жорий этиш бўйича кенгаш тузилган эди. Кенгашга саноат корхоналарининг инженер-техник ходимлари, конструкторлари ва илғор ишчилар аъзо қилиб сайланди. Кенгаш шу давр ичида кўпгина ишлар қилди. Саноат корхоналарида техника эстетикасини жорий этиш юзасидан жамоат кўриги ўтказди. Каттақўрғон ноn комбинати яқин вақтларгача областда энг қолоқ ва кўримсиз корхоналардан ҳисобланар эди. Эндиликда комбинат «Юксак маданиятли корхона» номини олди. Бу ерда ишлаб чиқариш маданиятига катта эътибор берилиб, техника эстетикаси кенг жорий этилди.

Корхонадаги техника эстетикаси кенгаши ўз ишини ишлаб чиқариш технологиясини мукаммаллаштиришдан бошлади. Комбинат коллективи механизмларни оқилона жойлаштирди, бирқанчасини реконструкция қилди. Шу каби тадбирлар натижасида комбинатда ўртача меҳнат унумдорлиги 11 процент ошди. Маҳсулот сифати тубдан яхшиланди ҳамда ишчиларнинг кўнимсизлигига узил-кесил чек қўйилди.

«Юксак маданиятли корхона» номига муяссар бўлган саноат корхоналаридан яна бири шаҳардаги «Радиодеталь» заводидир. Бу заводнинг номи бутун областда машҳур. Заводдаги озода цехлар ва улардаги беҳисоб гуллару, аквариумда сузиб юрган балиқчалардан тортиб, ҳовлидаги тонзорларгача, ҳаммаси гўзалликка интилиш туфайли бунёд этилган. Шунинг учун ҳам бу завод ойлик ва йиллик планларини доимо ошириб бажариб, давлатга юқори сифатли маҳсулот етказиб бермоқда.

Шунингдек, «Кинап» заводи, шойи тўқиш фабрикаси, Каттақўрғон ёғ-мой комбинати каби кўрик ғолиблари ҳисобланган саноат корхоналарида ҳам ана шундай меҳнат завқини кўрасиз.

Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, область саноат корхоналарида ўтказилган кўрикнинг биринчи даврасида иш жойларининг чиройини очиш ҳақида 662 та таклиф тушган бўлса, иккинчи даврасида 1148 та таклиф тушди. Бу таклифларнинг энг қимматлиларини кенгаш аъзолари ўз йиғилишларида муҳокама қилдилар ва кўпларини ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Шунинг натижасида фақат ўтган йилнинг ўзида область саноат корхоналаридаги ускуна-жиҳозлардан беш мингдан зиёди бошқатдан ёнимтой ранглар билан бўялди ҳамда цехларда 4900 та неон чироқлари ўрнатилди.

Бундан ташқари, ўтган йил январь ойида Самарқанд шаҳридаги савдо ташкилотларида савдо-сотиқ эстетикаси бўйича ҳам кенгаш-семинар ўтказилди. Бу йиғинда қарийб 5 мингга яқин эл хизматкорлари, яъни савдо корхоналарининг илғорлари, партия-хўжалик раҳбарлари ва мутахассислар қатнашдилар. Кенгаш-семинарда шаҳар савдо тармоқларида муомала, озодаликнинг муҳим аҳамиятга эга эканлиги алоҳида қайд қилинди.

Бу йил Самарқанд область партия комитети ва область касаба союз ташкилотларининг ташаббуси билан «Красний двигатель» заводида техника эстетикаси бўйича иккинчи область конференцияси ўтказилди. Конференцияда ўтган бир йил ичида область саноат корхоналарида иш жойининг чиройи қандай очилгани, бу борада қўлга киритилган ютуқлар ҳамда айрим камчиликлар тўғрисида фикр юритилди.

Конференцияда область партия комитетининг секретари Қ. М. Камолов, Каттақўрғон ёғ-мой комбинатининг директори Ю. Ҳакимов, «Радиодеталь» заводи меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бўлимининг бошлиғи П. Белова, фалсафа фанлари кандидати, доцент Р. Аслонов ўртоқлар сўзга чиқиб, саноат корхоналарида меҳнат гўзаллигини ошириш, иш жойи чиройини очиш ҳақида фахр билан гапирдилар.

Шу билан бир қаторда, конференция қатнашчилари учун техника эстетикаси бўйича стендлар, кўргазмалар ташкил этилди, илмий оммабоп фильмлар намойиш қилинди.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, жадал суръатлар билан юксалиб бораётган саноатимизда ишлаб чиқариш маданиятининг узвий қисми бўлган техника эстетикасига катта эътибор бериб келинмоқда. Шунинг учун ҳам ҳозирги кунда Москвада «Техника эстетикаси» деган журнал-бюллетень чиқарилмоқда. Ана шундай журнал ўзбек тилида ҳам чиқарилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Ҳозирги кунда ҳамма саноат корхоналарида алоҳида техника эстетикаси билан шуғулланувчи инженер-техник ёки рассом-конструктор бор. Шу нуқтаи назар билан қараганда, республика олий ўқув юртларининг инженер-техника факультетларида техника эстетикаси алоҳида фан сифатида ўқитилса яхши бўлур эди.

Ҳ. КАРИМОВ,
фалсафа фанлари кандидати, Самарқанд Давлат университети фалсафа кафедрасининг доценти.

Турли мамлакатларда

ФАВҚУЛОДДА ЧОРАЛАР

МОНТЕВИДЕО. (ТАСС). Уругвай ҳукумати «фавқулодда хавфсизлик чоралари» жорий қилди. Митинглар, йиғилишлар, забастовкалар ва давлат осойишталиги ҳукумат учун «хавфли» деб ҳисоблайдиган бошқа ҳаракатларнинг ҳаммаси тақиқланади.

Маҳаллий матбуотнинг ёзишича, ҳукумат кучайиб бораётган забастовка ҳаракатини тўхтатмоқ учун мана шу чорани кўришгача бориб етган. Уругвай пойтахтида студентларнинг намойишлари тинмаяпти. Меҳнаткашлар, муниципалитетларнинг ходимлари, давлат хизматчилари иш ташламоқдалар. Улар, қўйган талабларимиз қондирилишига эришмагунча, курашни тўхтатмаймиз, дедилар.

Фавқулодда чоралар жорий этилишига қарши норозилик белгиси сифатида маданият министри Робальо билан соғлиқни сақлаш министри Керальто истеъфо бердилар.

СЕНАТОР МАККАРТИ ДАЪВАТИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Сенатор Роберт Кеннеди ўлдирилганлиги сабабли тўхталиб қолган сайлов олди кампаниясини яна бошлаган демократ сенатор Ю. Маккарти яна АҚШ ҳукуматига мурожаат қилиб, уни Вьетнамдаги урушни тўхтатишга ҳамда Жанубий Вьетнамдан Америка қўшинларини олиб кетишга чақирди.

Маккарти «Нью-Йорк таймс» газетаси мухбири билан қилган суҳбатида Қўшма Штатлар жаҳон жандарми ролини бажаришни бас қилиши ва Вьетнам урушига бефойда сарфланаётган маблағ ва ресурсларни Американинг ўзидаги қашшоқликни ва кулбахоналарни йўқотишга сарфлаши керак деди.

АНИҚ НИШОНГА ОЛИБ УРИБ ТУШИРИЛДИ

Вьетнам Демократик Республикаси осмонининг қаҳрамон ҳимоячилари яқинда Виньлинь райони устида Америка самолётини уриб туширдилар. 10 июнда Вьетнам халқ армиясининг зенит тўпчилари Куангбинь вилояти устида АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг бир самолётини уриб туширдилар. 11 июнда Хатинь вилояти устида ВДР осмон чегарасини бузиб кирган Американинг яна икки самолёти Вьетнам ватанпарварларининг аниқ нишонга олиб очган ўти билан яксон қилинди.

Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, шимолий Вьетнам территорияси устида уриб туширилган Америка самолётларининг жами 2974 тага етган.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

АНГЛИЯ

ЛОНДОН. Англиядаги иккита йирик касаба союз — темир йўлчиларнинг миллий касаба союзи ва машинистлар ҳамда кочегарларнинг бирлашган касаба союзи иш ҳақини ошириш тўғрисидаги ўз талабларининг қондирилиши учун курашни давом эттиришга қарор бердилар. Касаба союзларининг аъзолари «қоидаларга қаттиқ риоя қилган ҳолда» ишлайдилар, яъни ишдан кейин қолиб, шунингдек дам олиш кунлари ишламайдилар. Бу эса темир йўлларда юк ташишнинг анча қисқартирилишига сабаб бўлади, чунки барча иш соатларининг бешдан бир қисми иш вақтидан кейин бажариладиган юмушлар ҳиссасига тўғри келади.

«Британ Оверсис Эйруэйс» авиакомпаниясининг учувчилари иш ҳақини ошириш тўғрисидаги талаблари қондирилмаганлигига қарши норозилик билдириш юзасидан забастовка ўтказиш ниятидадир. Учувчиларнинг вакиллари билан корхона эгалари ўртасида шу тўғрида 15 ойдан буён музокаралар олиб борилмоқда.

Лондондаги маҳаллий ўз-ўзини бошқариш идораси хизматчилари уюшмасининг (бу уюшма 370 минг кишини бирлаштиради) ҳар йили ўтказиладиган конференцияси қатнашчилари якдиллик билан резолюция қабул қилдилар. Бу резолюция ҳукуматнинг иш ҳақи соҳасидаги сиёсатини қоралайди.

ИТАЛИЯ

РИМ. Кемасозлар, металлистлар электр корхоналарининг ходимлари палермо кўчаларда ўтказилган намойишда қатнашдилар. Меҳнаткашлар кенг омма аҳволининг мушкуллашиб бораётганлигига қарши норозилик билдирдилар. Жумладан, американикларнинг «Элеттроника сикула» корхонасида ишловчи ишчилар ишдан маҳрум этилди. Хўжайинлар бу корхонани ёпиб қўйдилар. Давлатга қарашли «Эспи» корхоналарининг металлистлари ҳам ишсиз қолиш хавфи остида қолди. Бу корхоналар синиш арафасида турибди.

Мамлакатнинг бошқа районларида ҳам ҳозирги кунда меҳнат қилиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш йўлидаги ҳаракатлар давом этмоқда.

Пиза шаҳридаги «Мардзотто» тўқимачилик фабрикасининг ёпилишига қарши норозилик билдириш юзасидан ишчилар шу корхона ёнида чодирлар қуриб олишди. Корхонанинг ёпилиши натижасида 850 киши ишсиз қолди.

Трест металлистларидан 13 минг киши «Сан Марко» кемасозлик корхонасида ишчиларнинг ишдан бўшатилишига қарши норозилик билдириб, забастовка ўтказдилар ва намойиш уюштирдилар. Кейинги тўрт йил ичида кемасозлик корхоналаридаги ишчилар сони 10 минг кишига камайди.

УРУГВАЙ

МОНТЕВИДЕО. Уругвайда иш ташлаш ҳаракати кенгайиб бормоқда. Меҳнаткашлар иш ҳақининг оширилишини, меҳнат шароитининг яхшиланишини, иш ҳақи бўйича ўтган йилги қарзларнинг тўланишини талаб қилмоқдалар.

Барча мактабларнинг ўқитувчилари ва хизматчилари 48 соатлик забастовка эълон қилдилар. Муниципалитетларнинг ходимлари иш ташлашни давом эттирмоқдалар.

Улар ўз талаблари тўла қондирилганга қадар кураш олиб боришга қарор бердилар. (ТАСС).

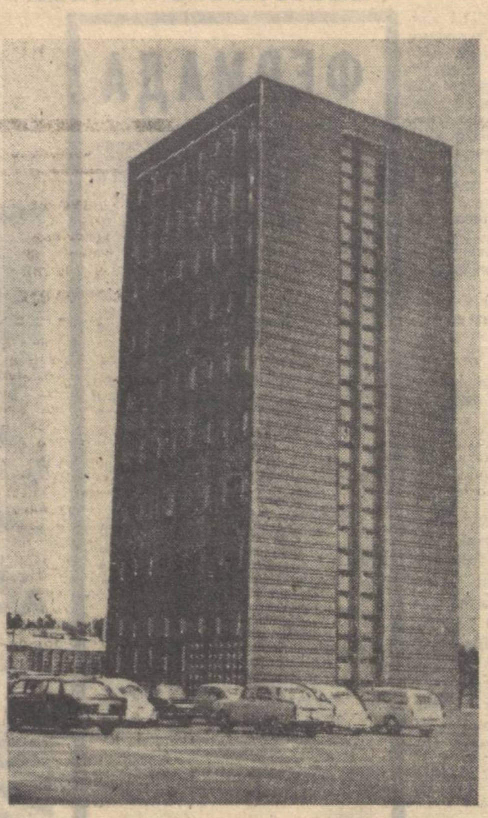

Аддис—Абеба. Эфиопия пойтахтида бундан беш йил муқаддам ташкил этилган Африка бирлиги ташкилотининг қароргоҳи жойлашган. Ҳозир бу ташкилотга қитъадаги 38 мустақил давлат аъзодир. Суратда: Африка бирлиги ташкилотининг Аддис—Абебадаги қароргоҳи биноси.

В. Матвеев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ МИЛЛИЙ ОЗОДЛИК ФРОНТИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МУРОЖААТИ

ХАНОЙ, (ТАСС). Озодлик агентлиги хабар беради: Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти марказий комитети Сайгон — Шолон — Зядинь районида ҳаракат қилаётган халқ қуролли кучлари жангчиларига ва аҳолига чақириқ билан мурожаат қилди.

Мурожаатда айтиладики, халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари ва Сайгон—Шолон— Зядинь райони аҳолиси қўғирчоқ ҳукумат армияси ва полициясига каттагина талафотлар етказиб, Сайгоннинг кўпгина кварталлари устидан ўз назоратларини ўрнатдилар, қўғирчоқ маъмурият — «пойтахти»ни қамал қилишни кучайтирмоқдалар ва унинг фаолиятини тўхтатиб қўймоқдалар, АҚШ билан унинг малайлари ўртасидаги кескин қарама-қаршиликларни чуқурлаштиришга олиб бормоқдалар, иқтисодий ва социал соҳаларда душманни жуда мушкул аҳволга солиб қўймоқдалар.

Мурожаат халқ озодлик қуролли кучлари жангчиларини, Сайгон — Шолон — Зядинь райони ишчилари, студентлари, ақлий меҳнат ходимлари, савдо-саноат доиралари ва бошқа аҳолисини куч — ғайратларини бирлаштиришга, эришган муваффақиятларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга чақиради. Шунингдек мурожаатда Жанубий Вьетнам қўғирчоқ маъмуриятини нг ҳарбий хизматчилари, полициячилари, хизматчилари ва бошқа ходимларига мурожаат қилиниб, улар Америка агрессорларига зарба беришга, қўғирчоқ ҳокимиятни ағдариб ташлашга, мустақиллик, суверенлик, озодлик, бахт саодат ва тинчликка эришмоқ учун халқ томонига ўтишга чақирилади.

Бугун Миср Республикаси эълон қилинган кун

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

1953 йил 18 июнь куни Мисрда Форуқ бошлиқ монархия тугатилди. Мисрнинг сиёсий аҳволи ўзгарди. Англияга қарам ярим мустамлака ҳолидаги заиф бир короллик ўрнида ёш республика вужудга келди. Миср халқи олдида мустақил ривожланиш, миллий экономика ва маданиятни тиклаш учун кенг истиқболлар очилди.

Миср Республикасининг ташкил этилиши бу мамлакатнинг тарихидагина эмас, балки бутун Араб Шарқи тарихида муҳим воқеа бўлди. Миср 70 йилдан кўпроқ вақт давомида Араб Шарқида ва Яқин Шарқда инглиз империализмининг асосий базаси ва таянч плацдарми бўлиб келди. Миср Республикаси тузилиши ва унинг мустақил ривожланиш йўлига ўтиши натижасида инглиз империализми Араб Шарқидаги таянч плацдармидан ажралиб қолди. Миср Республикаси Сурия Республикаси билан биргаликда араб халқларининг мустамлакачиликка қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг марказидан ўрин олди. Ҳозирги пайтда Бирлашган Араб Республикаси сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан мустамлакачилар ҳукмронлигидан батамом озод бўлиш учун курашаётган араб мамлакатларининг олдинги сафида бормоқда.

Миср Республикасининг янги конституцияси Мисрнинг мустақиллик йўлидан сиёсий ривожланишда илгари қараб ташланган катта қадам бўлди. Бу конституция лойиҳаси 1956 йил 16 январда эълон қилинди. Янги конституциянинг кириш қисмида, Миср халқи шундай бир жамият тузишга ҳаракат қилмоқдаким, бу жамиятда империализм ва унинг таянчи тугатилади, феодализмга шунингдек монархил ҳукмронлигига барҳам берилади, дейилади. Мисрнинг давлат тузумини белгилаш билан бир қаторда конституция Мисрни суверен ва мустақил араб давлати демократик республика деб, Миср халқи эса араб миллатининг бир қисмини ташкил этади деб эълон қилди. Конституция Миср Республикаси барча гражданларига уларнинг иркига, тилига ва эътиқодига қарамай қонун олдида тенглик, фикр эркинлиги, матбуот ва нашр қилиш эркинлиги, жамиятлар ва иттифоқлар тузиш эркинлиги берганлигини эълон қилди.

Ёш республика империализм ва феодализмдан қолоқ экономикани мерос қилиб олган эди. Англиянинг миллий саноатни ривожлантиришга қарши тўсқинликлари натижасида Миср саноати қишлоқ хўжалигига қараганда кеч ривожланди. Четга чиқариладиган молларнинг асосий қисмини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, шу жумладан 80 процентини пахта ташкил этади. Хайдаладиган ерларнинг тахминан учдан бир қисмида пахта етиштирилади. Миср пахта етиштиришда дунёда олтинчи ўринда туради. Мевачилик ҳам анча каттагина ўрин тутади. Ҳар хил хурмо дарахтлари, цитрус ва мева дарахтлари ўстирилади.

Миср халқи қишлоқ хўжалигини ривожлантириш билан бирга мамлакат экономикасини муваффақият билан ривожлантириш ва миллий мустақилликни мустаҳкамлашнинг негизи бўлган ўз саноатини вужудга келтиришга интилмоқда. Мисрда саноат базасини вужудга келтириш учун зарур бўлган турли фойдали қазилмалар нефть, темир рудаси, олтин, марганец, фосфат бор. Аммо Англиянинг мамлакатда металлургия машинасозлик ва энергетиканинг ривожланишига йўл қўймаганлиги натижасида республика ташкил этилгунча мамлакатда оғир индустриянинг йирик корхоналари деярли йўқ эди. Кейинги ўттиз йил ичида фақат енгил саноатнинг баъзи тармоқлари — тўқимачилик, озиқ-овқат, пахта тозалаш, шунингдек тоғ-кон саноати (нефть, марганец, фосфат ва бошқа баъзи қазилмалар чиқариш), яъни қишлоқ хўжалик ва минерал хом ашёларни дастлабки ишлаш ва импорт қилиш билан боғлиқ бўлган саноат тармоқларигина ривожланди.

Республика ҳукумати саноатнинг бир томонлама ривожланиш йўлини ўзгартириш, металлургия, машинасозлик ва ҳозирги замон индустриясининг бошқа тармоқларини ривожлантириш чораларини кўрмоқда. 1955 йилда Сувайшда авиация заводи ва нефть тозалаш заводи қурилди. Шу йилнинг ўзидаёқ Қоҳирада ва Искандарияда нефть тозалаш заводлари қурилди. Қоҳирага нефть етказиб берадиган Сувайш—Қоҳира нефтепроводи ўтказиш иши тамомланди. Қоҳирада ва бошқа шаҳарларда электростанциялар қурилди ва эски электростанциялар қуввати оширилди. Темир йўлларни модернизация қилиш ишлари амалга оширилди.

Совет Иттифоқи билан Миср ўртасида ҳар иккала давлат халқларининг манфаатларига мос келадиган дўстона муносабатлар ўрнатилган. Совет давлати барпо этилган дастлабки кунларданоқ араб халқларининг содиқ ва изчил дўсти ҳамда ҳимоячиси сифатида майдонга чиқди. 1943 йилда Совет Иттифоқи билан Миср ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатилди. 1954 йил март ойида Миср Республикаси ҳукумати ва Совет ҳукумати ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш мақсадида СССРнинг Қоҳирадаги миссияси ва Миср Республикасининг Москвадаги миссиясини элчихонага айлантиришга қарор бердилар. 1954 йил март ойида Миср билан Совет Иттифоқи ўртасида савдо битими тузилди. Бу битим Совет-Миср савдоси ҳажмини анча кенгайтиришни назарда тутади, иккала томон савдо ва кемалар қатнови масалаларига ўзаро қулайлик туғдириш режимига амал қилишни белгилайди. Битимга мувофиқ, Совет Иттифоқи Мисрга саноат ускуналари, тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, автомобиллар, темир ва пўлат буюмлар, ёғоч материаллари, медикаментлар етказиб беради.

Дўстона Совет—Миср иқтисодий ҳамкорлиги туфайли Миср совет фани ва техникасининг катта ютуқларидан кенг фойдаланиш имкониятига эга бўлди. Сўнгги вақтларда миср журналистлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, медицина ходимлари, фан арбоблари, кинематография ходимлари делегациялари Совет Иттифоқида бўлдилар. Миср делегацияларининг Совет Иттифоқида бўлиши мисрликларга Совет Иттифоқини яхшироқ билиш, совет кишиларининг тинчликка ва прогрессга интилаётганликларини уларнинг БАР халқига бўлган самимий ҳурматини ўз кўзлари билан кўриб, ишонч ҳосил қилишларига ёрдам берди. Совет — Миср муносабатларининг ривожланиши Совет Иттифоқи билан БАР ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш учун реал имкониятлар яратиб берди.

Миср ва совет халқларининг жуда кўп умумий манфаатлари бор. Совет Иттифоқи билан БАР халқларини, даставвал, ўз давлатлари бахт саодати ва равнақи йўлидаги улуғ ижодий ишлари учун зарур бўлган тинчликка интилиш бирлаштирмоқда. Совет Иттифоқи ҳам Бирлашган Араб Республикаси ҳам тинчликсевар ташқи сиёсатни амалга оширмоқдалар ва жанжалли халқаро масалаларни тинчлик воситаси билан музокаралар йўли билан ҳал қилиш тарафдори бўлиб халқаро муносабатларда зўравонлик сиёсатига қарши чиқмоқдалар. 1967 йил 5 июнда Исроилнинг Бирлашган Араб Республикасига қилган тажовузидан бутун прогрессив инсоният ғазабга келди. Исроилнинг бу босқинчилик сиёсатига қарши Совет Иттифоқи кескин норозилик билдирди.

Бирлашган Араб Республикаси ҳукумати мамлакатни мустақил ривожланиш йўлидан олиб бориб, империалистик давлатларнинг, биринчи навбатда, АҚШ ва Англиянинг тазйиқини қайтариш учун курашмоқда. Бу курашда араб халқига социалистик мамлакатлар тажрибаси, энг аввало Совет Иттифоқи тажрибаси қўл келмоқда. Бирлашган Араб Республикаси мустақил, нокапиталистик тараққиёт йўлидан бормоқда. Бугун барча совет кишилари араб халқига бу йўлда катта муваффақиятлар тилайдилар.

Ҳ. ТУХТАСИНОВ,

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилиш Ўзбекистон жамиятининг референти.

БЕҲУДА ЧИРАНИШЛАР

ХАНОЙ. (ТАСС). Австралия бош министри Гортоннинг Сайгонга қилган визити тўғрисида озодлик радио станцияси хабарига Вьетнам информация агентлиги берган шарҳда «Гортон нимаики қилмасин ботқоққа ботиб қолган АҚШ ҳарбий машинасини тортиб чиқара олмайди». — дейилади.

Америка агрессорлари кетидан,— дейилади шарҳда, — Австралиянинг ҳукмрон доиралари тўп еми сифатида саккиз минг солдат ва офицерларини Жанубий Вьетнамга юбордилар. Улар Америка армияси учун самолётлар, кемалар ва танклар бериб турибдилар. Вьетнамликларни ўлдириш мақсадида ишлатилаётган қурол ва ҳарбий материалларни Жанубий Вьетнамга ташиб бермоқдалар.

Аммо, деб таъкидланади агентлик шарҳида, Гортоннинг ҳамма чиранишларининг оқибати беҳуда бўлиб чиқади ва Америка агрессорларини шармандаликдан қутқара олмайди.

ЯПОН БАЛИҚЧИЛАРИ ҚУТҚАРИБ ҚОЛИНДИ

Совет чегарачилари татар бўғозида Креветки (майда қисқич бақа) овлаб юриб фалокатга учраган ўн бир япон балиқчисини қутқариб қолдилар.

ТАСС мухбири В. Долговнинг Южно-Сахалинскдан хабар беришича, бу воқеа ярим кечада содир бўлган. Япон кемасига ўт тушган. Балиқчилар ҳатто фалокат сигнали беришга ҳам улгуролмай, кемани ташлаб қутқарув қайиқчасига сакраганлар. Улар озиқ-овқатсиз, юпун кийим, баданлари куйган ва ярадор бўлган ҳолда совуқ ва қалқиб турган денгизда уч кеча-кундуз бўлганлар. Совуқда қотган ва ҳолдан тойган балиқчилар қутқарилишдан умидни узган чоғларида Совет чегарачилари Сахалиннинг ғарби-жанубий соҳилидан туриб уларни пайқаб қолганлар ва қутқариб олганлар. Фалокатга учраганларга биринчи ёрдам кўрсатилганидан сўнг улар яқин портга келтирилган. У ерда япон балиқчиларига медицина ёрдами кўрсатилган, кийим-кечак берилган, порт ётоқхонасига жойлаштирилиб, яхши овқат бериб турилган. Ёниб кетган кеманинг ўн бир балиқчиси тетиклашганидан сўнг кўмир учун қўшни Шахтерск портига келган япон кемасига элтиб қўйилган. 11 июнда япон балиқчилари ватанига жўнаб кетди. Улар Совет Иттифоқи диёридан жўнаб кетар эканлар, беғараз ёрдамлари ва самимий меҳмондўстликлари учун сахалинликларга қизғин миннатдорчилик билдирдилар.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

ТОКИО ЯНГИ ХАВФ ОЛДИДА

Бир неча кундан бери Ниидзима, Сикинэдзима оролларининг аҳолиси Япония ҳукумати олдига ғоят муҳим талаб қўйиб келмоқда. Бу оролларнинг Токио шаҳрига шошилинч суратда келган делегацияси Америка ҳарбий кемалари мамлакат соҳилларида бомба ва ракеталар, бошқарувчи снарядлар олиб юришганига қарши норозилик билдирмоқдалар.

Кейинги вақтларда Америка ҳарбийлари Японияниннг мана шу икки оролини ҳам ҳарбий базага айлантириш масаласини Япония ҳукуматига тазйиқ кўрсатиш йўли билан ҳал этишга муваффақ бўлдилар. Оролларда «Першинг», «Лакросс», «Капрал», «Сержант» деган бошқарувчи снарядлардан иборат ҳарбий қуроллар жойлаштирилди. Бу снарядларнинг оғирлиги 4,5 тонна, узунлиги 10 метргача етади.

Гап снарядларнинг оғирлиги ёки узунлигида эмас. Япония халқи бу бошқарувчи снарядлар орасида «Ника-Геркулес», «Хок» деган снарядлар ҳам борлигини яхши билишади. Гап шундаки, бу ороллар мамлакат пойтахтидан атиги 163 километр нарида жойлашган. Оролларнинг 5 минг кишилик аҳолиси ажнабий радиациядан захарланишни, агрессорларнинг Жанубий-Шарқий Осиёдаги кирдикорларига шерик бўлишни истамаяпти, холос. Ахир, шу йил 2 май куни бош министр Эйсаку Сато ва ташқи ишлар министри Такэо Мики жанобларининг «рухсати» билан Американинг «Суордфиш» ҳарбий атом кемаси Сасэбо портига 13-марта кириб келди. Оролларнинг аҳолиси Америка ҳарбий кемаларининг бундай рейдларига қарши яна ҳам кескин норозилик билдирдилар. Улар «Япония асло Америка босқинчиларининг ҳарбий базаси бўлмайди», «АҚШ, Япониядан жўнаб қол!» деган шиорлар билан кўчаларга чиқдилар.

Хўш, Япония халқининг норозилигига қарамай Америка империалистлари бу мамлакатга ўз ҳарбий кемаларини юбораётганлиги ва Америка ҳарбий базалари Япония территориясида жойлаштирилаётганининг сабаби нима?

Маълумки, 1960 йил январь ойида Япония билан АҚШ ўртасида «мудофаа» шартномаси имзоланган эди. Бу шартномага биноан Япония территориясида Америка базалари тобора кўпая бошлади. Американиклар мамлакат территориясига атом қуролини ҳам олиб киришга муваффақ бўлдилар. Аҳвол шу даражага бориб етдики, ҳозир Японияда Американинг 20 дан кўпроқ авиабазаси, 100 дан ортиқ аэродромлари бор. Бундан ташқари Америка империалистлари мутлақо ўрнашиб олган Окинава оролида 30 та ҳарбий аэродром бўлиб, улар Вьетнамдаги урушга хизмат қилмоқда. Окинава оролидаги жами ҳарбий базалар сони 117 тага етади. Оролда 80 мингдан кўпроқ америкалик яшайди.

Америка империалистлари Япония аҳолисини тинчитиш мақсадида мамлакат территориал сувларига кириб келаётган ҳарбий кемаларда ядро қуроли йўқ деб вайсаётганликларига қарамасдан Сасэбо, Курэ, Майдзуру, Оминато, Иокосука каби муҳим портларга кираётган 7-флот кемалари «Поларис» ракеталари билан қуролланганини ким яшира олади. Япония халқи, бутун прогрессив инсоният, Япониядаги прогрессив жамоатчилик ташкилотлари ва биринчи навбатда Коммунистик партия Япония ҳукуматини мамлакат территорияси империалистларнинг ҳарбий базасига айланишига йўл қўймасликка даъват этмоқда. Улар Япония ҳукуматидан ички ва ташқи сиёсатни қайта кўриб чиқишни қатъий талаб қилмоқдалар. Бу талаблар меҳнаткашлар кенг оммаси томонидан қизғин қўллаб-қувватланаётир. Япония халқи мамлакатнинг жиддий хавф остида қолаётганлигидан тобора қаттиқ ташвишга тушмоқда.

А. ОМИЛОВ,

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси.

Футбол

СССР — АВСТРИЯ — 3:1

ЛЕНИНГРАД, 17 июнь. (ТАСС). СССР ва Австрия футбол терма командалари ўртасида якшанба куни Ленинградда ўтказилган ўртоқлик матчи совет футболчиларининг 3:1 ҳисобида эришган ғалабаси билан тугади. Ёш футболчилардан тузилган СССР терма командасида тўпларни Вьюн, Гершкович ва Асатиани киритдилар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Фортепьяно пьесалари. 10.30 — Қўшиқлар. 11.15 — «В. И. Ленин социалистик мусобақа ҳақида». 11.25 — Ш. Шохимардонова. Торли квартет. 12.15 — «Замондошларимиз» (русча). 13.30 — Эстрада куйлари ва қўшиқлари (русча). 16.10 — Композитор М. Бурхоновнинг ижодий портрети. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 18.00 — «Рулда қизлар» (русча). 18.10 — Л. Мясникова куйлайди. 18.40 — Спорт. 19.20 — А. Навоий номидаги опера ва балет театри артистларининг концерти. 20.00 — «Ёшлик» программаси. 20.30 — Ёш ижрочилар концерти. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Концерт. 22.40 — И. С. Тургенев. «Учрашув» радиоинсценировкаси. 22.20 — Рақс куйлари. 23.15 — Дам олиш концерти.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Машенька ва айиқ** (кинофильм). 18.20 — **Партия маорифи системасида ўқув йилининг якунлари.** 18.35 — **Тарихнинг бир минути** («Ленинномa» программаси, телефильм). 19.35 — **Теленянгиликлар.** 19.45 — **Ўқишга марҳамат** (реклама). 19.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.00 — **Теленянгиликлар.** 20.10 — **Адабий меросимиз ойнаижаҳонда.** (А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан). 20.40 — **«Совет Ўзбекистони» газетасининг 50 йиллигига бағишланган эшиттириш.** 21.50 — **Цирк майдонига йўл** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Ўқув эшиттиришлари программаси. Физика.** 19.00 — **Математика.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.00 — **Халқ комиссари ҳақида қисса** (телефильм).

Рус тилида: 20.30 — **Гендель ва гангстерлар** (телепостановка). 21.00 — **Яша, Октябрь** (ҳужжатли фильм). 21.20 — **XX аср Фаусти** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/VI да **Жон қизлар.** 20/VI да **Махтумқули.**

КИНО

Сўнган чақмоқлар (икки серияли) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 2 да).

Ҳиндлар суянчиғи — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5, кеч 6.45 ва 8.15 минутда).

Саргузашт қидирувчилар — «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тоғдаги яккама-якка олишув — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Сир — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10.45 минутда бошланади)

Сўнган чақмоқлар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Камают ғорининг сири — «ХИВА».

Одерда баҳор — НАВОИЙ номли.

Жадал олға — ТЕЛЬМАН номли.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИДА
(«Ғалаба боғи»)
18 июнь
кундуз соат 4 да
«Химия — ўсимликлар ўсишида регулятор (дефолиантлар, гербицидлар, ўсувчан моддалар)» деган темада
ЛЕКЦИЯ ЎТКАЗИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ
Тошкент шаҳар станцияларида ишлаш учун 8—10 синф ҳажмида маълумотли 17 дан 25 ёшгача бўлган қизларни
3 ОЙЛИК КУРСГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Ўқувчиларга стипендия тўланади.
Меҳнат ҳақи вақтбай, мукофот тарикасида
Тошкент шаҳар. Навоий кўчаси, 28-уй кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин

Ўзбекистон телеграф агентлиги коллективи таржима бюросининг редактори С. Тоировга синглиси

Фарида Тоировна УМАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914 В39323. Масъул секретарь — В344[illegible] Ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455 [illegible] ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036 В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34151. Маҳаллий [illegible] В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38879. В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249. В30250. [illegible] В30254. В30255. В30256. В30257. В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85. Бухоро 31—41. Қарши 3—08. Нукус 42—62. Самарқанд 31—972. Термиз 23—27. Фарғона 41—[illegible]

Б № — 140. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р 16503.